Ազգ
Azg armenian daily
14 ՀՈՒՆԻՍ 2003 ՇԱԲԱԹ 112 (2797)

Վաչե Սեմերջյանը եւ Ջորջ Տեր-Բարթողն արժանացան ԹՄՄ «Պալյան մամլո մրցանակին»

Թեքեյան մշակութային միության կենտրոնական գրասենյակից (Բոստոն) ստացված հաղորդագրությունը տեղեկացնում է, որ 2001 եւ 2002 թթ. ԹՄՄ «Վարդգես եւ Ռիտա Պալյան մամլո մրցանակները» շնորհվել են սփյուռքահայ երկու հայտնի լրագրողների՝ Վաչե Սեմերջյանին (Լոս Անջելես, ԱՄՆ) եւ Ջորջ Տեր-Բարթողին (Նիկոսիա, Կիպրոս): Այս մասին պաշտոնապես հայտարարվել է Չիկագոյում, ԹՄՄիության 27-րդ պատգամավորական ժողովի ընթացքում, մրցանակների հանձնաժողովի նախագահ Երվանդ Ազատյանի կողմից: Ամենամյա մրցանակը (հատուկ պատրաստված վահանակ եւ 2000 ԱՄՆ դոլար) հաստատվել է շուրջ 30 տարի առաջ տեր եւ տիկին Վարդգես եւ Ռիտա Պալյանների կողմից: Տրվում է ամեն տարի փոխնիփոխ՝ մեկ հայաստանցի եւ մեկ՝ հաջորդ տարի՝ օտարալեզու մամուլում աշխատող արժանավոր հայ լրագրողների: 1994 թ. առաջին անգամ շնորհվել է նաեւ հայաստանյան լրագրողների՝ **«Ազգ»** օրաթերթի լրագրող Հակոբ Ասատրյանին եւ «Առավոտ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Արամ Աբրահամյանին: Նորընծա մրցանակակիրները քաջածանոթ են **«Ազգի»** ընթերցողներին: Վ. Սեմերջյանը գլխավոր խմբագիրն է Լոս Անջելեսում լույս տեսնող «Նոր օր» շաբաթաթերթի, իսկ Ջ. Տեր-Բարթողը սեփականատեր խմբագիրներից է Կիպրոսում հեղինակավոր Cyprus Weekly շաբաթաթերթի: Երկուսն էլ աշխատակցում են մեր թերթին:

ՀԱՅ-ԹՈՒՐՔ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Թուրք դեսպանը երկխոսության մեջ է ԱՄՆ հայկական կազմակերպությունների հետ

«Փոփոխության քամին Միջին Արեւելքից կարող է ուղղվել Կովկասյան տարածաշրջան»

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Թուրք դեսպան Քաղրի Էջվեթ Թեզջանը Նյու Յորքում հայտարարել է, որ Անկարայի իշխանություններից լիազորված է ԱՄՆ հայկական կազմակերպությունների հետ հանդիպումներում տեղեկանալ սփյուռքի տեսակետներին՝ կապված Հայաստանի, հայ-թուրքական հարաբերությունների ապագայի հետ:

Թեզջանը Թուրքիայի ԱԳՆ-ում բարձրաստիճան պաշտոնյա է նախարարության հետախուզության եւ հետազոտությունների բաժանմունքից, մինչ այդ եղել է Բաքվում Թուրքիայի դեսպանը, բազմաթիվ թուրք պաշտոնատարներից մեկն է, որ հետեւողականորեն մերժում է Հայոց ցեղասպանությունը եւ պնդում, որ հայերն են ցեղասպանության ենթարկել թուրքական ժողովուրդներին:

Նյու Յորքում Թեզջանն ընդգծել է, որ լիազորված է հանդիպումներ ունենալու ոչ միայն ԱՄՆ, այլեւ այլ երկրների հայկական կազմակերպությունների հետ, եւ այդ երկխոսության հիմքում չպետք է դրվեն ինչ-ինչ նախապայմաններ:

Հիշեցնենք, որ պաշտոնական Անկարան Երեւանի հետ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատումը պայմանավորում է առնվազն երկու նախապայմաններով՝ չհիշատակել Հայոց ցեղասպանությունը եւ հրաժարվել պահանջատիրությունից:

ԱՄՆ հայկական կազմակերպություններից ստացվող հաղորդագրությունները հուշում են, որ Թեզջանն իր առաքելությունը, թեեւ մասամբ, հաջողությամբ է իրագործում: Թուրք դեսպանն արդեն հաջողել է առանց նախապայմանների երկխոսության մեջ մտնել ամերիկահայ երեք խոշոր կազմակերպություններից երկուսի՝ Ամերիկայի հայկական համագումարի (ԱՀՀ) եւ Ռամկավար Ազատական կուսակցության (ՌԱԿ) ղեկավարության հետ:

Տես ► էջ 2

ԴԵՂՈՐԱՅՔԻ «ՇՈՒԿԱ»

Ինսուլինը վերջապես հասավ Հայաստան

Ոչ մի երաշխիք, որ ճգնաժամը չի կրկնվելու

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Դիաբետիկների համար օդի ու ջրի արժեք ունեցող ինսուլինը, երկարատեւ ձգձգումներից հետո, այս 2 օրը վերջապես մտավ Հայաստան: 4-5 ամիս, հունվարից մինչեւ տառացիորեն վերջին օրերը, Հայաստանի դիաբետիկներից շատ-շատերը տարբերաբար հայտնվում էին կյանքի ու մահվան եզրագծում: Հատկապես այն հիվանդները, ովքեր 1 օր անգամ չեն կարող դիմանալ առանց ինսուլինի: Եվ հատկապես այն հիվանդները, ովքեր համալրում են կարիքավոր ընտանիքների հզոր բանակը եւ միջոց չունեն ամիսը 3 անգամ 3,5-5 հազարով դեղ գնել: Իսկ շաքարախտով հիվանդները, ցավոք, ավելի շատ անապահովների մեջ են: Շաքարախտը վաղուց դադարել է հարուստների հիվանդություն լինելուց, երբ դրա առաջացման հիմնական պատճառը համարվում էր միայն ճարպակալումը: ՀՀ գլխավոր էնդոկրինոլոգ Էդվարդ Թոռոմանյանի համոզմամբ, այսօր շաքարախտի առաջացման լուրջ ազդակ է դարձել սննդակարգի փոփոխությունը: Գլոբալիզացիայի արտաքուստ անշոշափելի շոշափուկները միանգամայն որոշակի անցանկալի համահարթեցումներ են անում նաեւ սննդի կազմում ու որակի վրա: Մեր ամենօրյա կերաբաժնում սկսել են գերակշռել ցածրորակ ճարպի պարունակությամբ, արհեստական ծագմամբ մթերքները:

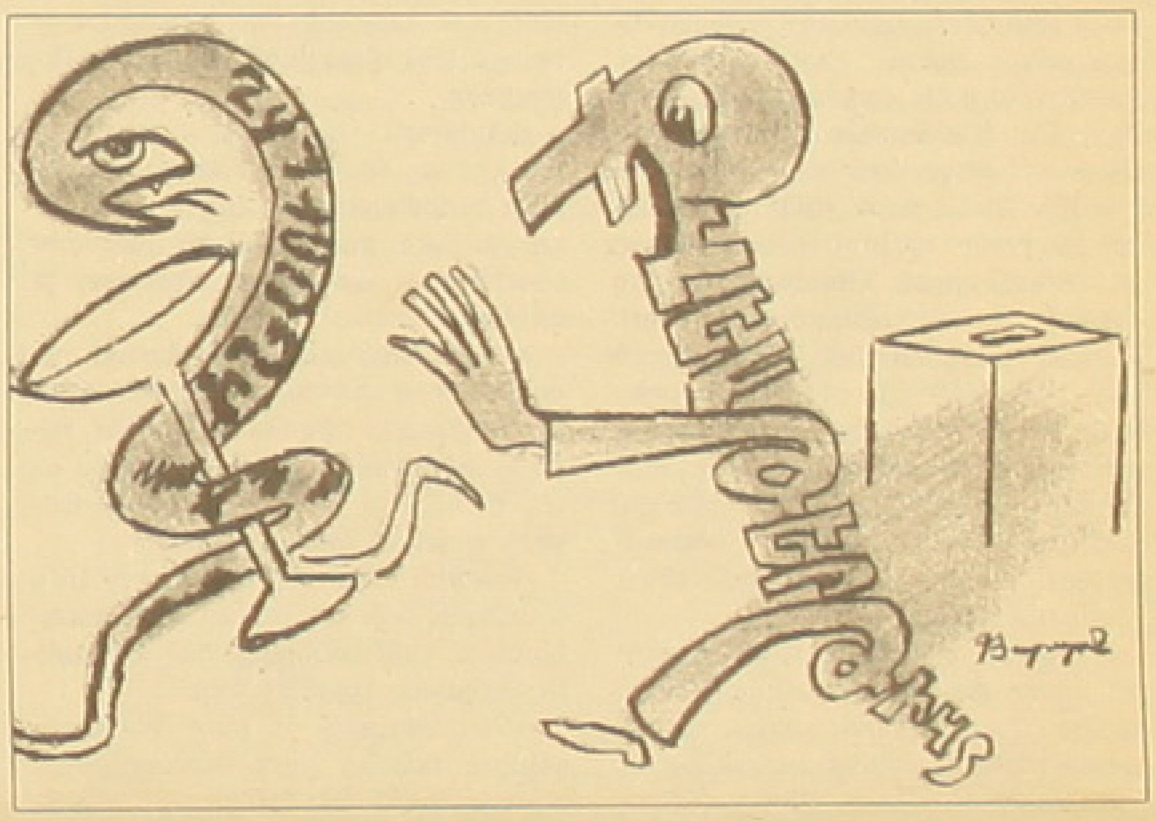

Տես ► էջ 3

Արցախում նշվեց Մոնթեի մահվան 10-րդ տարելիցը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունիսի 12-ին Արցախի Մարտունի քաղաքում տեղի ունեցավ հուշ-ցերեկույթ՝ նվիրված ազգային հերոս Մոնթե Մելքոնյանի (Ավո) զոհվելու 10-րդ տարելիցին: ԼՂՀ ԱԺ նախագահ Օլեգ Եսայանը, վարչապետ Անուշավան Դանիելյանը, բարձրաստիճան սպաներ, հասարակության լայն խավերի ներկայացուցիչներ ներկա գտնվեցին արցախյան ազատամարտի հերոսի զոհված վայրում հուշաքարի բացմանը:

Նույն օրը Մոնթե Մելքոնյանին նվիրված միջոցառում անցկացվեց նաեւ Ստեփանակերտում: Անդրադառնալով լեգենդար հերոսի մարտական փառավոր ուղուն՝ ԼՂՀ պաշտպանության նախարար, գեներալ-լեյտենանտ Սեյրան Օհանյանն ասաց, որ Հայրենիքի հանդեպ իր ծառայություններով եւ մարտական կենսագրությամբ Ավոն եւս մեկ անգամ վկայեց հայ ժողովրդի ոգու անպարտելիության մասին:

Միջոցառումներին ներկա էին նաեւ ազգային հերոսի եղբայրն ու քույրը:

Բաքուն դեռ չի համաձայնել ամերիկյան զորքերի տեղակայմանն Ադրբեջանում

ԲԱՔՈՒ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պաշտոնական Բաքուն դեռ համաձայնություն չի տվել 15-հազարանոց ամերիկյան զորակազմի փոխադրմանը Ադրբեջան, հայտարարել է Ադրբեջանի արտաքին գործերի նախարարի տեղակալ Արազ Ազիմովը: Ըստ նրա, Ադրբեջանում ամերիկյան զինվորականների տեղաբաշխման համար պահանջվում է Բաքվի համաձայնությունը: «Առայժմ, որքան ինձ հայտնի է, մենք նման դիմում չենք ստացել», ընդգծել է Ա. Ազիմովը: «Թրենդ» գործակալությունը հիշեցնում է, որ նախորդ օրը ամերիկյան «Ուոլ սթրիթ ջորնալ» թերթը ամերիկացի բարձրաստիճան գեներալի վկայակոչմամբ հաղորդել էր, որ ԱՄՆ-ը ծրագրում է զգալիորեն կրճատել 70-հազարանոց զորակազմի թվաքանակը Գերմանիայում եւ փոխադրել այն Բուլղարիա, Ռումինիա, Վրաստան եւ Ադրբեջան: Թերթի տեղեկատվությամբ, Կասպից էներգապաշարների պահպանության համար պաշտոնական Վաշինգտոնը ծրագրում է Ադրբեջանում տեղավորել իր 15 հազար զինծառայողների: Այս տեղեկատվությունը հաստատել է եւ Եվրոպայում ԱՄՆ-ի զորքերի հրամանատարի տեղակալ Չարլզ Վալդը:

Մարզպետները նշանակվեցին

Ինչպես **«Ազգը»** կանխատեսել էր, երեկ ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի հրամանագրով Արագածոտնի մարզպետ է նշանակվել Գաբրիել Գյոզալյանը, Գեղարքունիքի մարզում՝ Ստեփան Բարսեղյանը, Շիրակի մարզում՝ Ռոմիկ Մանուկյանը եւ Վայոց ձորում՝ Սամվել Սարգսյանը:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Մահացել է Գրեգորի Պեկը

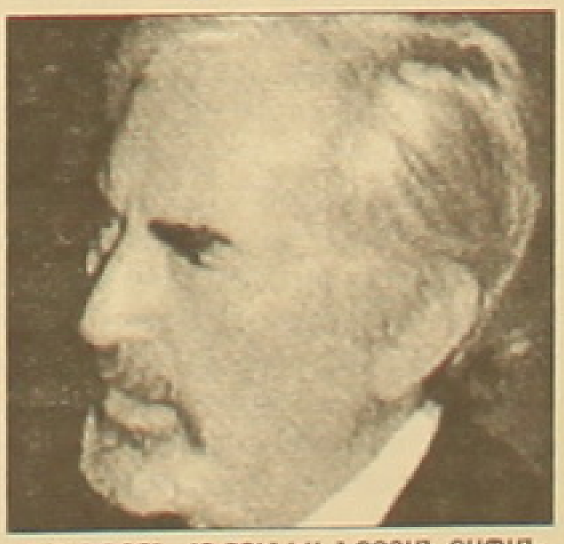

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հինգշաբթի 87 տարեկան հասակում ԱՄՆ-ում վախճանվել է ամերիկացի հայտնի կինոդերասան Գրեգորի Պեկը, հաղորդում է «Ասոշիեյթեդ պրեսը»: Գրեգորի Պեկը նկարահանվել է ավելի քան հիսուն ֆիլմերում, որոնցից ամենահայտնիներն են «Հռոմեական արձակուրդներ», «Մաքքենայի ոսկին» եւ «Սպանել ծաղրասարյակին»: 1962 թվականին նա արժանացել է «Օսկար» մրցանակի:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Էդվարդ Ջերեջյանը՝ Բուշի վարչակազմի խորհրդատվական հանձնախմբի նախագահ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ամերիկահայ քաղաքական ականավոր գործիչ, դեսպան Էդվարդ Ջերեջյանը, որը ներկայումս զբաղեցնում է Տեխասի նահանգի Ռայս համալսարանի Ջեյմս Բեյքերի անվան գիտահետազոտական հաստատության տնօրենի պաշտոնը, նշանակվել է մի նոր հանձնախմբի նախագահ, որը խորհրդատվական աշխատանք է կատարելու Բուշի վարչակազմի համար արաբական ու իսլամական աշխարհին առնչվող հանրային դիվանագիտության ու ծրագրերի վերաբերյալ: Ըստ ԱՄՆ արտգործնախարարության հաղորդագրության, Ջերեջյանի թեկնածությունն առաջադրել են Քոլին Փաուելը եւ նրա օգնական Պատրիսիա Հարիսոնը:

Էդվարդ Ջերեջյանը, ինչպես նշված է հաղորդագրության մեջ, արտաքին քաղաքականության ոլորտում իր գործունեությունն սկսել է 1962 թվականին, ծառայելով Լիբանանում, Մարոկկոյում, Ֆրանսիայում եւ Ռուսաստանում, որից հետո նշանակվել է Սիրիայում ԱՄՆ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան, ԱՄՆ արտգործնախարարի՝ Մերձավոր Արեւելքի հարցերով օգնական, Իսրայելում ԱՄՆ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան: Մերձավոր Արեւելքի քաղաքական-հասարակական տնտեսական, կրոնական ու ազգամիջյան բարդ խնդիրներում ունեցած մասնագիտական ուշագրավ փորձառությամբ նա խիստ կարեւոր դեր է կատարել արաբաիսրայելական խաղաղության գործընթացում, Սադդամ Հուսեյնի՝ Քուվեյթ ներխուժման դեմ ԱՄՆ գլխավորած դաշնադրությունում, Լիբանանում քաղաքացիական պատերազմի դադարեցման, այդ երկրում ամերիկյան պատանդների ազատ արձակման, Պարսից ծոցում հավաքական ու երկկողմ անվտանգության կարգավորման աշխատանքներում: «Մեզ համար պատիվ է, որ դեսպան Ջերեջյանը համաձայնվել է նախագահել խորհրդատվական այս հանձնախումբը: Մերձավոր Արեւելքի հարցում նրա մասնագիտական հմտությունն ու փորձառությունը չափազանց արժեքավոր կլինեն, երբ այդ հանձնախումբը կգնահատի հանրային դիվանագիտական ծրագրերն ու գործունեությունը հիշյալ տարածաշրջանում, ինչպես նաեւ հիմնականում մահմեդականներով բնակեցված աշխարհի այլ վայրերում», ասել է Պատրիսիա Հարիսոնը:

Ընթացիկ

ՀԱՅ-ԹՈՒՐՔ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Թուրք դեսպանը երկխոսության մեջ է ...

Սկիզբը էջ 1

Վաշինգտոնի ՀՅԴ Հայ դատի գրասենյակը մերժել եւ նախապես մյուս հայկական կազմակերպություններին հորդորել է հրաժարվել Թեզջանի հետ հանդիպելուց:

Դաշնակցական ղեկավարներից Քեն Խաչիկյանն իրենց մերժումը եւ հորդորը բացատրել է նրանով, որ Թուրքիան եւ ԱՄՆ-ն փորձում են պատրանք ստեղծել, թե թուրքերն ու հայերն ուղիղ երկխոսության մեջ են, հետեւաբար՝ փորձում են ականահարել ԱՄՆ Կոնգրեսում Հայոց ցեղասպանության ճանաչման ուղղությամբ վերջերս նկատվող առաջընթացը:

Ինչպես «Թուրք-հայկական հաշտեցման հանձնաժողովի» դեպքում, կարծում են Վաշինգտոնի Հայ դատի գրասենյակում, Անկարայում փորձում են արհեստական տպավորություն ստեղծել, թե Ցեղասպանության ճանաչման հարցում ամերիկահայերը միասնական չեն:

ՌԱԿ Մ. Նահանգների Արեւելյան շրջանի ներկայացուցիչները՝ Երվանդ Ազատյանը, Հակոբ Վարդիվառյանը, Բաբկեն Մկրյանը, չորեքշաբթի օրը Նյու Յորքի ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանում հանդիպել են Թեզջանին:

«ՌԱԿ ներկայացուցիչները ուրվագծել են իրենց դիրքորոշումները Հայոց ցեղասպանության, Թուրքիայի կողմից Հայաստանի շրջափակման, ԼՂ խնդրի խաղաղ կարգավորման, Թուրքիայում հայ համայնքի կացության, ինչպես նաեւ այսօր Թուրքիայի մաս կազմող պատմական Հայաստանի ճարտարապետական հուշարձանների վիճակին առնչվող հարցեր», նշվում է կուսակցության հաղորդագրությունում: (Տե՛ս, կողքի սյունակները):

«Դեսպան Թեզջանը բոլոր հարցերին պատասխանեց դիվանագիտական լեզվով՝ խուսափելով հստակ հայտարարությունից: Նա միայն ակնարկեց, որ Հայաստանի հետ հարաբերությունները մոտ ապագայում կարող են դրական շրջադարձ կատարել, եւ փոփոխության քամին Միջին Արեւելքից կարող է ուղղվել Կովկասյան տարածաշրջան», ասվում է հաղորդագրությունում:

ՀՅԴ-ն, որ սերտ հարաբերությունների մեջ է ԱՄՆ Պետքարտուղարության հետ, նախապես նշել էր, որ պատրաստ է հանդիպել Թուրքիայի ԱԳՆ բարձրաստիճան պաշտոնյային, պայմանով, որ այդ հանդիպման օրակարգում ընդգրկվեն Հայոց ցեղասպանության, Հայաստանի հետ Թուրքիայի դիվանագիտական հարաբերությունների ու սահմանների վերաբացման, ԼՂ խնդրի խաղաղ կարգավորման եւ Թուրքիայում հայ համայնքի իրավունքների հարցերը:

Համագումարի հաղորդագրությունը չի ասում, թե սուրճի սեղանի շուրջ մոտ 80 րոպե տեւած երկխոսության ընթացքում վերոնշյալ հարցերը ի՞նչ ձեւով են դրվել թուրք դեսպանի առջեւ:

«Քանի որ դեսպան Թեզջանը համաձայնեց օրակարգի մեր դրած պայմաններին, մենք կարծում ենք, որ դա հնարավորություն տվեց սեղանին դնել Հայկական հարցը», ասվում է ԱՀՀ հաղորդագրությունում:

«Մենք Թեզջանին ասացինք, որ Հայոց ցեղասպանության, Թուրքիայի՝ Հայաստանի հետ բնականոն հարաբերություններ հաստատելու (որը թելադրված չի լինի ԼՂ հարցում Ադրբեջանի դիրքորոշմամբ) եւ թուրքահայության համայնքային կյանքի սահմանափակումների ու նրա նկատմամբ Թուրքիայի ճնշումների հարցերում սփյուռքը միավորված է», ու ասել է ԱՀՀ ղեկավարներից Պիտեր Ուտիկյանը:

Ամերիկյան «Ֆրեզնո բի» օրաթերթը թուրք դեսպանի եւ ԱՀՀ ներկայացուցիչների հանդիպումը որակել է «զգայացունց», իսկ համագումարի գործադիր տնօրեն Ռոս Վարդյանը՝ «խաղաղ եւ արհեստավարժ»:

«Հայկական համայնքի հետ սա տեսակետներ փոխանակելու նոր քայլ է: Մեր նպատակն է խոսել նրանց հետ, ովքեր ցանկանում են խոսել», թերթին ասել է ԱՄՆ-ում Թուրքիայի դեսպանության խոսնակ Թուլույ Թանջը:

Դեսպան Թեզջանը կուղեւորվի ԱՄՆ Արեւմտյան ափ՝ երկխոսությունը շարունակելու Կալիֆոռնիայի հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ:

«Չեմ կարծում, որ թուրք ներկայացուցիչն ունենա լուրջ հաջողություն: Երկխոսության մեջ մտնելու դրդապատճառները խիստ կասկածելի են», ասել է Կալիֆոռնիայի համալսարանի պրոֆեսոր Մեթյու Ջենդյանը:

«Հաջողության հասնելու որեւէ փոփոխություն չեմ ակնկալում: Որեւէ անհատ կամ կազմակերպություն չի կարող ներկայացնել համայն հայությանը: Երկխոսությունը հավանական չէ, քանի դեռ Թուրքիան չի ճանաչել Ցեղասպանությունը», ասել է Ֆրեզնոյի հայկական ուսումնասիրությունների դասախոս Բարլոու Տեր-Մկրտչյանը:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՌԱԿ-ի պատուիրակութիւնը կը հանդիպի Թուրքիոյ ներկայացուցիչ դեսպան Էջվէք Թեզջանի հետ

Թուրքիոյ Հանրապետութեան Նիւ Եորքի ընդհանուր հիւպատոս Էօմէր Էօնհոն մօտեցած էր ամերիկահայ կարգ մը կազմակերպութեանց, հրաւիրելով զանոնք անձամբ հանդիպելու թուրք բարձրաստիճան դիւանագէտ դեսպան Էջվէք Թեզջանի հետ, որ եկած էր այցելելու Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները:

Տարբեր խմբաւորումներ ունեցան տարբեր հակազդեցութիւններ այս անակնկալ հրաւէրին դիմաց: ՌԱԿ Արեւելեան Ամերիկայի ու Կանադայի վարչութիւնը, համախորհուրդ Կեդրոնական վարչութեան հետ, որոշեց ընդառաջել ուղղուած հրաւէրին:

Հանդիպումը կայացաւ չորեքշաբթի, յունիս 11, 2003 թուականին, ՄԱԿ-ի Թուրքիոյ ներկայացուցչութեան կեդրոնին մէջ, Նիւ Եորք:

Մենք համոզուած ենք, թէ հայերու եւ թուրքերու միջեւ գոյութիւն ունեցող խնդիրները միայն կարելի կը դառնայ լուծել շարունակական խօսակցութիւններով ու բանակցութիւններով: Մենք նոյնպէս կը հաւատանք, թէ որեւէ վերջնական համաձայնութիւն կարելի է գոյացնել մի միայն Հայաստանի եւ Թուրքիոյ պետութեանց միջեւ:

Հանդիպումը կայացաւ բաց օրակարգով մը, բոլոր հարցերը դնելով սեղանին վրայ, նոյն ատեն համոզուած ըլլալով, որ նման առաջին հանդիպում մը չի կրնար կարծիքներու եւ տեսակէտներու համամտութիւն յառաջացնել:

ՌԱԿ-ի ներկայացուցիչները առաջին պահուն յայտնեցին, թէ հրաւէրը ընդունած էին իմանալու համար, թէ ինչ էր դրդապատճառը, որ մղած էր դեսպանը նման խիզախ առաքելութեան:

Նոյնպէս խնդրուեցաւ դեսպանէն որ իր կարծիքը յայտնէր բոլոր այն խնդիրներուն մասին, որոնք գոյութիւն ունին երկու ժողովուրդներուն միջեւ:

Դեսպանը հաղորդեց, թէ Եւրոպական Միութիւն Թուրքիոյ հաւանական անդամակցութեան սեմին եւ Հայաստանի հետ կատարուող նուրբ բանակցութեանց ընթացքին ինք փափագած էր անձամբ իմանալ սփիւռքահայ ներկայացուցիչներու տեսակէտները առկախ մնացած այդ լուրջ խնդիրներուն մասին:

ՌԱԿ-ի ներկայացուցիչները իրենց տեսակէտներն ու համոզումները պարզեցին Ցեղասպանութեան, Հայաստանի թրքական շրջափակման, Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի խաղաղ լուծման, թրքահայ գաղութի կացութեան եւ Արեւելեան Թուրքիոյ սահմաններէն ներս գտնուող հայկական պատմական յուշարձաններու վիճակին մասին:

Դեսպան Էզջան բոլոր հարցերուն պատասխանեց դիւանագիտական լեզուով մը՝ խուսափելով առարկայական հաստատումներ ընելէ: Ան միայն ակնարկեց այն հեռանկարին, ուր Թուրքիոյ եւ Հայաստանի յարաբերութիւնները կրնային դրական ընթացքի մը մէջ մտնել եւ թէ Միջին Արեւելքի մէջ փչող փոփոխութեանց հովերը կրնան մինչեւ Կովկաս ընդարձակուիլ:

Թէկուզ շատ անուղղակիօրէն դեսպանը հասկցուց, որ Եւրոպական Միութեան միանալու Թուրքիոյ ձգտումը անհրաժեշտ կը դարձնէր, որ ան բնականոն յարաբերութիւններ հաստատէր շրջանի դրացի երկիրներուն հետ: Ան նոյնպէս յայտնեց, թէ կրնայ Թուրքիոյ ճակատագրական դեր մը յանձնուիլ այն պահուն, երբ Ամերիկան որոշէ նոր աշխարհակարգի իր ծրագիրը տարածել դէպի Կովկաս:

Կատարուեցան անկեղծ, ուղիղ եւ առարկայական գնահատումներ գոյութիւն ունեցող առկախ խնդիրներու մասին: Դեսպանն այդ բոլորին պատասխանեց, ըսելով որ այդ մասին ինք կ'ուզէր լսել ուղղակի սփիւռքահայ ներկայացուցիչներէն եւ ոչ երրորդ աղբիւրներէ, ինչ-որ սովորութիւն դարձած էր վերջին 80 տարիներուն ընթացքին:

Այնքան ատեն որ հայերու ճիշդ վերաբերումով կը մօտենանք հարցերուն առանց խաբկանքներ սնուցանելու, գաղափարներու նման փոխանակութիւններ կրնան ի վերջոյ առաջնորդել դրական զարգացումներու Հայաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ:

Մենք հարկ նկատեցինք մեր հանրութիւնը իրազեկ պահել կայացած հանդիպման եւ քննուած հարցերուն մասին, թափանցիկ պահելու համար մեր շփումները նման կենսական նախաձեռնութեանց շուրջ:

ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՌԱԿ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՇՐՋԱՆԻ ՈՒ ՔԱՆԱՏԱՅԻ

Երիտասարդները վիրավորված են

Արդեն մի քանի օր է, ինչ վերջին ընտրություններում հօգուտ Հանրապետական կուսակցության պայքարած երիտասարդական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները, որոնք մշակույթի նախարարության հին շենքում մի քանի սենյակներ ունեին եւ այժմ էլ 4 սենյակի էին տիրացել նախարարության նոր շենքում, վտարվել են այդ սենյակներից: Երիտասարդներից մի քանիսի ասելով, այս վերջին դեպքը նրանց «համբերության բաժակը» լցրել է, եւ նրանք ընդվզած ու հուսախաբ 60 հոգու ստորագրությամբ բողոք են հղել իշխանություններին եւ պահանջել խոստացված ուշադրությունն իրականացնել: Մեզ հասած լուրերի համաձայն, նրանց սենյակներից հանել է նոր նախարար Թամարա Պողոսյանը՝ այդ սենյակները տրամադրելով իր գործընկերոջը՝ գիտության եւ կրթության նախարար Սերգո Երիցյանին, որի նախարարությունը գտնվում է հարեւանությամբ: Երիտասարդները վրդովված են, որ վերջին ընտրությունների ժամանակ բազմաթիվ խախտումների ու կեղծիքների մեջ են ներքաշվել համապատասխան խոստումների դիմաց: Սակայն երբ ամեն բան բարեհաջող ավարտ է ունեցել, նրանց լքել են: Տղաներից ոմանք, որոնք երեկ եւ նախորդ օրը հավաքվել էին մշակույթի նախարարության առջեւ, տրտնջում էին. «Մեզ օգտագործեցին ու դեն շպրտեցին, դա նրանց վրա էժան չի նստի, մենք ամեն բան ջրի երես կհանենք, թեկուզ մեզ դատեն: Կամ էլ խմբով կդիմենք այլ երկրների դեսպանատներ՝ քաղաքական ապաստանի խնդրանքով...»:

Հանրապետական կուսակցության մի քանի պաշտոնյաներ այժմ փորձում են երիտասարդներին հանդարտեցնել տարբեր խոստումներով:

Սուրբ Հռիփսիմյան եւ Գայանյան կույսերի հիշատակի զույգ տոներ

Ամեն տարի Հայ առաքելական եկեղեցին Հոգեգալստյան տոնից մեկ շաբաթ անց՝ երկուշաբթի (16 հունիսի) եւ երեքշաբթի (17 հունիսի) օրերին նշում է Սուրբ Հռիփսիմյան եւ Գայանյան կույսերի հիշատակի զույգ տոները: Երկուշաբթի օրը պատարագ է մատուցվում Ս. Հռիփսիմեի տաճարում, իսկ երեքշաբթի՝ Ս. Գայանեում: Այս զույգ տոներով նշում ենք Քրիստոսի ընդհանրական եկեղեցու ծնունդը, ապա զույգ կույսերի ու Ս. Գրիգոր Լուսավորչի՝ վիրապից ելքի հիշատակմամբ նախապատրաստվում ենք նշելու Հայ առաքելական սուրբ եկեղեցու ծնունդը, ինչի համար նահատակվեցին այս սրբերը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Եւս մեկ մերժում

ՍԴ չեն ներկայացվում փաստեր

Թիվ 31 ընտրատարածքում գրանցված պատգամավորության թեկնածուներից Սահմանադրական դատարան բողոք էր ներկայացրել Խորեն Սարգսյանը: Երեկ դատարանը սկսեց նրա դիմումի քննարկումը:

Խորեն Թոչունցի ներկայացուցիչները նախ միջնորդություն ներկայացրին նիստը հետաձգելու այն պատճառաբանությամբ, թե կարիք կա լրացուցիչ նյութերի: Այդ թվում, ըստ նրանց, հարկ էր գործին կցել Գեղարքունիքի տեղական «Զանգակ» հեռուստաընկերության որոշ տեսահոլովակներն այլ ընտրատարածքի մեկ այլ թեկնածու, փոխմարզպետ Ռաֆիկ Գրիգորյանի մասին, որոնցում նշվում է նրա փոխմարզպետ լինելը:

ՍԴ-ն, քննության առնելով արված միջնորդությունները, որոշեց, որ նպատակահարմար չէ նիստը հետաձգել: Ինչ վերաբերում է տեսագրություններին, ապա դրանք, ըստ ՍԴ-ի, վերաբերում են փաստական հանգամանքների ուսումնասիրությանը: Եվ քանի որ դիմումատուի կողմից դրանց կապակցությամբ համապատասխան քայլեր չեն իրականացվել, դատարանը մերժեց նաեւ այդ միջնորդությունը:

Խորեն Սարգսյանի ներկայացուցիչը, սկսելով իր խոսքը, նախ անդրադարձավ այն հանգամանքին, որ, լինելով փոխմարզպետ եւ չհրաժարվելով ներկայանալ այդպիսին, Ռաֆիկ Գրիգորյանը չէր կարող գրանցվել որպես պատգամավորության թեկնածու: Եվ չնայած այն հանգամանքին, որ գործում շրջանառվում է փոխմարզպետի լիազորությունները վայր դնելու մասին վարչապետի ինչ-որ որոշում, ըստ դիմումատուի ներկայացուցիչների, խնդիրն այն է, որ այդ մասին ոչ մի հրապարակում չի եղել: Այսինքն՝ թեկնածուի փոխմարզպետ չլինելու մասին չի տեղեկացվել ընտրազանգվածին:

Բացի վերը նշվածից, դատարանում հնչեցվեցին նաեւ տարբեր հանգամանքներ, մասնակի բնույթի խախտումներ՝ կապված ընտրացուցակների, քվեարկության եւ այլնի հետ, որոնց վերաբերյալ, ի տարբերություն ՍԴ նախորդ դիմողների, եղել են դիմում-բողոքներ: Անգամ կա տեսագրություն, թե Չորագյուղում ընտրողները քվեախցիկ են մտել զույգ-զույգ: Նշվեց նաեւ, որ եղել են բազմակի քվեարկության դեպքեր, խախտումներ ձայների հաշվման ժամանակ:

ՍԴ նախագահ Գագիկ Հարությունյանը, ելնելով նախորդ եւ երեկվա դիմումատուների ներկայացրած նյութերից, ընդգծեց, որ Խորեն Սարգսյանի կողմից չի ներկայացվում որեւէ փաստ, որն ապացուցված լինի: Այսինքն՝ ըստ էության դիմումատուները որեւէ փաստի կապակցությամբ չեն դիմել դատարաններ: Արդյունքում խախտումների մասին դիմում-բողոքներն ապացուցված չեն:

Երեկ քննարկված դիմումի կապակցությամբ կայացված որոշումը ըստ էության չտարբերվեց նախորդներից: Սահմանադրական դատարանը որոշեց մերժել ընտրությունները թիվ 31 ընտրատարածքում անվավեր ճանաչելու Խորեն Սարգսյանի ներկայացրած պահանջը:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԶ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգային սարուածը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱՍՈՒԼԻՍ

Գազի գների բարձրացում առաջիկայում չի սպասվում

Միջուկային վառելիքն արդեն ներկրված է Հայաստան եւ աշխատանքներ են ընթանում ատոմակայանը լիցքավորելու համար: Այս մասին երեկ հրավիրված մամուլի ասուլիսի ժամանակ հայտարարեց էներգետիկայի նախարար Արմեն Մովսիսյանը: Նա նշեց, որ այս խնդրի կարգավորման համար 3-4 ամսվա քննարկումներից հետո հայ-ռուսական միջկառավարական հանձնաժողովը գտավ ընդունելի բանաձեւ: Սովորաբար հայկական կողմը վառելիքը ստանում էր, բայց դրա դիմաց չէր վճարում: Այդ պատճառով պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել ԱԷԿ-ի ֆինանսական հոսքերի կառավարումը հանձնել ՌԱՕԷԷՍ-ին (5 տարի ժամկետով), իսկ տեխնիկական կառավարումը հայկական կողմինն է: Ինչ վերաբերում է 40 մլն դոլար նախկին պարտքին, ապա դրա մի մասը պետք է փակվի հիմնական միջոցներով՝ Սեւան-Հրազդան կասկադով: Այն գնահատվել է 25 մլն դոլար, գումարած 20 մլն դոլար վարկային պարտավորությունները: Նախարարը տեղեկացրեց, որ 20-30 օրվա ընթացքում ատոմակայանը կաշխատի եւ կմիացվի էներգացանցին:

Գազամատակարարման վերաբերյալ ասվեց, որ ռուսական շուկայում առաջացած խնդիրների հետեւանքով Հայաստանի գազամատակարարների թիվն ավելացել է: Նախկինում միայն «Իտեռան» էր, այժմ նաեւ «Գազպրոմը»: Գազի գինն անփոփոխ է: Արմեն Մովսիսյանի համոզմամբ, դրա բարձրացում առաջիկայում չի սպասվում: Հույս հայտնվեց նաեւ, որ երկարաժամկետ պայմանագիր կկնքվի «Գազպրոմի» հետ, ինչը հատկապես կարեւոր է ֆիզիկական արդյունաբերության համար:

Էլեկտրաէներգիայի սակագների փոփոխման առնչությամբ նախարարը տեղեկացրեց, որ ստեղծվել է աշխատանքային խումբ՝ սակագների գնահատման համար: Խումբն իր գնահատականը կտա 1 ամիս հետո, սակայն Արմեն Մովսիսյանը չի կարծում, թե այդ գնահատականն էապես կամ ընդհանրապես կազդի սակագնի վրա:

«Ազգի» հարցը հետեւյալն էր՝ ի՞նչ է արվում ատոմակայանին փոխարինող հզորություններ ստեղծելու ուղղությամբ: Այդ խնդիրն արդեն մի քանի անգամ քննարկվում է, իսկ գործնականում այլընտրանքային էներգիայի զարգացման համար ի՞նչ քայլեր են ձեռնարկվում: Արմեն Մովսիսյանն այս հարցին պատասխանելով նշեց, որ առանց ատոմակայանի մենք արդեն իսկ դաժանագույն ձմեռ անցկացրինք: Նա կարեւոր համարեց համակարգի արդյունավետության բարձրացումը: Օրինակ, Հրազդանի ՋԷԿ-ն այժմ էլեկտրաէներգիա է արտադրում, սպառելով 2,5 անգամ ավելի գազ՝ նորագույն սարքավորումներով աշխատող կայանների համեմատ:

ԱԷԿ-ին փոխարինող ամենամեծ ծրագիրը հիդրոռեսուրսների օգտագործումն է: Այստեղ առկա ռեսուրսը 300 մգվտ է: Ըստ էներգետիկայի նախարարի, ստեղծվել է անհրաժեշտ դաշտ այստեղ ներդրումներ կատարելու համար: Ժամանակին մասնավորեցված փոքր ՀԷԿ-երը կրկնակի էլեկտրաէներգիա են արտադրել եւ 100 տոկոսով վճարումներ են ստանում:

Քամու էներգիայի զարգացման համար նմանապես ստեղծվել է անհրաժեշտ ներդրումային դաշտ, կազմվել է քամիների քարտեզը: Քամու էներգիայի օգտագործման համար 450 մգվտ-ի ռեսուրս ունենք: Այս տարի կունենանք առաջին հողմակայանը Պուշկինի լեռնանցքում: Այդ նպատակով 2,5 մլն դոլար դրամաշնորհ է տրամադրվել: «Չեմ կասկածում, որ այս ոլորտում նույնպես ներդրումներ կլինեն», վերջում նշեց նախարարը:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԴԻՏԱՐԿՈՒՄ

Քաղաքական կոալիցիայի կողմերն ու պատասխանատվությունը

Խորհրդարանում հայտնված 3 քաղաքական ուժերի ստեղծած կոալիցիան ենթադրում է ոչ միայն քաղաքական կամքի «միասնություն», այլեւ ծրագրային այնպիսի ընդհանրություններ, որոնք հնարավորություն կտան պատասխանատվության անհրաժեշտության դեպքում որոշակիացնել յուրաքանչյուրի դերակատարումը:

Փորձելով համեմատել Հանրապետական կուսակցության, «Օրինաց երկրի», Դաշնակցության եւ հանրապետության նախագահի նախընտրական ծրագրերը՝ ակնհայտ է, որ ծրագիր գրողներից եւ ոչ մեկը կոնկրետության խնդիր չի դրել իր առջեւ: Նախընտրական ծրագրերում բոլոր ոլորտների վերաբերյալ դրույթներն այնպես են ձեւակերպված, որ, կարծում եմ, պատասխանատվության կամ անգամ որեւէ անհամաձայնության դեպքում յուրաքանչյուր կողմին հեշտ կլինի մանեւրել այս կամ այն հարցի վերաբերյալ խիստ ընդհանրական բանաձեւումների շրջանակներում:

Ինչ վերաբերում է կոնկրետ հուշագրին, ապա դրա գրավոր լինելու հանգամանքն արդեն փոխադարձ անվստահության առկայության մասին ենթադրություն անելու տեղիք է տալիս: Մանավանդ երբ հաշվի առնենք, որ կոալիցիոն, ըստ էության, կողմ հանդիսացող ՀՀ նախագահը «ներկա» է հուշագրում, բայց միեւնույն ժամանակ որպես կողմ չի ստորագրել քաղաքական կոալիցիայի հուշագիրը:

Եվ հետո, ինչպիսի՞ն է լինելու հավաքական պատասխանատվությունը հուշագիրը ստորագրած ՀՀԿ-ի, ՕԵԿ-ի եւ ՀՅԴ-ի կողմից, երբ կառավարությունը ձեւավորվում է 3՝ ՕԵԿ, 3՝ ՀՅԴ, 3՝ նախագահ, մնացյալը ՀՀԿ սկզբունքով: Ստորագրած կուսակցություններն ինչպե՞ս են պատասխան տալու նախագահի առաջադրած պաշտպանության, արտաքին գործերի եւ արդարադատության նախարարների կտրվածքով: Եվ երբ ավելացնենք, որ, ըստ էության, կարեւորագույն նախարարություններն, այսպես ասած, նախագահի ձեռքում են, ապա ի՞նչ վիճակում կհայտնվի կոալիցիան կուսակցությունների եւ նախագահի անհամաձայնության դեպքում: Հուշագիրն ամրագրում է միայն այնպիսի դեպքեր, երբ անհամաձայնությունը կոալիցիայի կողմերի՝ կուսակցությունների միջեւ է, մինչդեռ այդպիսին տեսականորեն, նաեւ գործնականում կարող է առաջանալ ոչ միայն ՀՀԿ-ի, ՀՅԴ-ի եւ ՕԵ-ի միջեւ, այլեւ՝ դրանցից յուրաքանչյուրի եւ նախագահի միջեւ:

Այս ամենով հանդերձ, պետք է նկատի ունենալ նաեւ եւս մեկ կարեւոր հանգամանք: Բանն այն է, որ հուշագիրն իր 4-րդ կետում ամրագրում է կուսակցությունների պարտավորությունները: Նախ, որ կոալիցիայի կողմերը պարտավորվում են ջանքեր գործադրել կոալիցիոն կառավարության արդյունավետ գործունեության ապահովման համար: Այնուհետեւ պարտավորվում են նաեւ ապահովել կոալիցիայի ներսում ձեռք բերված պայմանավորվածությունների իրագործումն իշխանության տարբեր օղակներում գործող իրենց անդամների եւ երաշխավորված անհատների կողմից:

Ոչ մի կետ նախագահին չվերաբերող պարտավորությունները սրանով չեն սահմանափակվում: Կուսակցությունները պարտավորվում են նաեւ կոալիցիայի մյուս կուսակցություններին տեղյակ պահել այլ միավորումների հետ այն հարաբերությունների մասին, որոնք կարող են ազդել կոալիցիոն կառավարության քաղաքականության մշակման եւ կիրառման վրա:

Պարտավորություններն ամբողջական են դառնում եւս 2 դրույթով: Նախ, կուսակցությունները պարտավորվում են չձեռնարկել քայլեր, որոնք կարող են ուղղակի կամ անուղղակի վնաս պատճառել հուշագրով ճշտված կոալիցիայի նպատակներին: Եվ որպես վերջին պարտավորություն նշվում է, որ կուսակցությունները պետք է հարգեն եւ պահպանեն կոալիցիայի փաստաթղթերի, կոալիցիայի միջոցով ստացված տեղեկատվության, կոալիցիայի ներսում ընթացող կամ կայացած քննարկումների խորհրդապահության սահմանված կարգը:

Թվարկված եւ ոչ մի պարտավորություն չի վերաբերում ՀՀ նախագահին: Բայց, հաշվի առնելով նրա կողմից նախարար առաջադրելու համար հուշագրում նշված նախարարությունների ծանրակշռությունն ու հնարավորությունները, պարտավորության բեռից նախագահին հեռու պահելու հուշագրային մոտեցումն առնվազն տարօրինակ է՝ կուսակցությունների շահերի տեսանկյունից:

Շարադրված խնդիրները հնարավորություն են տալիս ենթադրելու, որ կոալիցիան չի ապրի այնքան, որքան հուշագրում ամրագրված ցանկությունն է:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԴԵՂՈՐԱՅՔԻ «ՇՈՒԿԱ»

Ինսուլինը վերջապես հասավ Հայաստան

Սկիզբը էջ 1

Այսինքն՝ գլոբալիզացման համաշխարհային սցենարն առայժմ մեզ համար աննպաստ է: Իհարկե, բժիշկների համոզմամբ, հիվանդության առաջացման առաջին եւ կարեւոր գործոնը ժառանգականությունն է, նաեւ ստրեսները: 1990 թ.-ից առ այսօր հիվանդության աճի տարեկան տեմպերը բավական տագնապալի ցուցանիշներ են արձանագրում: 2001 թ. տվյալներով, հիվանդների՝ ամեն տարի ավելացող թվաքանակը 1000-ից հասել է 2000-ի: Միայն Երեւանում անցած տարի հիվանդների թիվն ավելացել է 400-ով: Այսօր Հայաստանում 40 հազարից ավելի շաքարախտով հիվանդներ կան, նրանցից 10-12 հազարը՝ ինսուլինակախյալ են, մնացածը հաբեր են ստանում: Եվ սա այն դեպքում, երբ առկա է եղել, հիմա էլ արձանագրվում է արտագաղթի մեծ ալիք: Եվ այդ 40 հազար թիվը Հայաստանի համար մեծ ցուցանիշ կարելի է համարել, նկատի առնելով այդ եւ այն իրողությունը, որ կան նաեւ հիվանդներ, ովքեր գրանցված չեն, կամ հիվանդությունն այն մակարդակում է, որ իրենք էլ տեղյակ չեն այդ մասին: Իհարկե, այս ընթացքում, երբ ինսուլինի պետական գնումներն աններելի ձգձգվում էին, եւ պոլիկլինիկաներում, եւ հիվանդանոցներում անվերջ հնչում էին ահազանգերը, հիվանդներ էին այցելում, խնդրում գոնե 1 սրվակ դեղ՝ սարսափած անսպասելի, անկառավարելի վիճակից ու անորոշությունից: Այդ ամիսներին մասնավոր դեղատներից շատերը հազվադեպ դյուրազգացությամբ արձագանքեցին սրված իրավիճակին, ու թեեւ բարձր գներին, հիվանդները կարողացան հայթայթել դեղը: Իհարկե, դեպքեր արձանագրվեցին, երբ շաքարի կտրուկ բարձրացման կամ իջեցման պատճառով շատ հիվանդներ հայտնվեցին մահվան սահմանագծում, եւ հազիվ հաջողվեց հետ բերել նրանց: Իսկ անզորության ու նվաստացման զգացումնե՞րը: Առողջապահական ներկա իրականությունն ու պոլիկլինիկաների աշխատողների խղճուկ աշխատավարձերը նկատի առնելով՝ չի բացառվում, որ պոլիկլինիկաներից հիվանդներին անվճար տրվող թանկարժեք ինսուլինը ուղիղ գծով հայտնված լինի դեղատներում: Եղան ահազանգեր նաեւ, որ շատ պոլիկլինիկաներում, օգտվելով ծանր կացությունից, հիվանդներին փողով ինսուլին են առաջարկել: Սա ինսուլինային ճգնաժամի առաջին դեպքը չէ, որ արձանագրվեց մեր «անկախացած» առողջապահական համակարգում: Բայց այս մեկը թերեւս ամենատեւականն էր: Եվ քանի որ զուգադիպեց մեկը մյուսին հաջորդող ընտրարշավներին, կարելի է ենթադրել, որ ընտրական ինքնամոռացությունը պատճառ դարձավ դիաբետիկների գլխին բերված այս փորձանքի: Պետական բյուջեն ամեն տարի հատուկ ինսուլինի համար հատկացումներ է անում, եւ գլխավոր էնդոկրինոլոգի հավաստմամբ, այս տարվա հատկացումները նույնիսկ նախորդ տարվանից զգալիորեն ավելին են եղել: Այդ միտումը նկատելի է ոչ միայն այս տարի: Ինսուլինի գնումներն առողջապահության նախարարության պատվերով իրականացնում է պետական գնումների նախարարությունը: Եթե հատկացումներ եղել են, մնում է մտածել, որ աններելի ձգձգումների պատճառը կամ բյուրոկրատական քաշքշուկներն էին, կամ էլ հատկապես ընտրական մոլուցքի մեջ ընկածներն այս կարեւորագույն խնդիրը շրջանցեցին: Ինսուլինն այն դեղամիջոցն է, որ հիվանդի համար հացից ավելի կենսական արժեք ունի: Այն եզակի դեղը, որ առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը հռչակել է իբրեւ կյանքը փրկող դեղամիջոց, ոչ թե բուժական ֆունկցիա իրականացնող:

10-12 հազար հիվանդներին ինսուլինով կանոնավոր, առանց ընդհատումների ապահովումը, իհարկե, շատ թանկ հաճույք է: Նույնիսկ հիմա, պետական բյուջեի հատկացումներն ուղղված են ընդամենը պահանջարկի 60-70 տոկոսի բավարարմանը: Մնացյալը, ուզեն թե չուզեն, հիվանդներն իրենց գրպանից են փակում: Հանրապետական էնդոկրինոլոգիական կենտրոնի ղեկավար Էդվարդ Թոռոմանյանը համոզված է, որ հետագա հնարավոր խուճապներից ապահովագրվելու համար ինսուլինի պետական գնումների ժամանակացույցը պետք է կազմել ոչ թե տարեկան, այլ եռամսյակային կտրվածքով: Եվ, իհարկե, աստիճանաբար ավելացնել գումարային հատկացումների ծավալը, մինչեւ հասնի պահանջարկը բավարարելու մակարդակի: Դեռ՝ չենք խոսում այն իրավիճակների մասին, որոնց հավանականությունը երբեւէ չպետք է բացառել՝ բնական աղետներ, արտակարգ պատահարներ, պատերազմ: Խորհրդային տարիներին, իբրեւ պետական ռազմավարության պարտադիր կանոն, գոնե կես տարվա պաշար միշտ էլ պահեստավորվում էր:

Ոչ մի երաշխիք չկա, որ այս պատմությունն էլի չի կրկնվելու, քանի դեռ պատճառները կմնան չպարզաբանված, իսկ մեղավորները՝ անպատիժ:

ՀԵՏԸՆՏՐԱԿԱՆ

Կայարանում ապրելը վտանգավո՞ր է

Մայրաքաղաքի այս թաղամասում ապրելն իսկապես վտանգավոր է, եթե աշխատում ես ԱԼՄ հեռուստաընկերությունում եւ հանկարծ արժանացել ես շեֆի՝ Տիգրան Կարապետյանի զայրույթին: Իսկ զայրույթի պատճառ կարող է դառնալ այն, որ կայարանում առաջադրված ԱԺ պատգամավորության թեկնածու Տիգրան Կարապետյանի օգտին թաղի բնակիչները (ԱԼՄ-ի աշխատակիցները) ձայներ բերելու գործում թերացել են: Այս պատճառով աշխատանքից հեռացվել են ստուդիայի պահակային ծառայության աշխատակիցները՝ ղեկավարի գլխավորությամբ: ԱԼՄ-ից հեռացվածները, սակայն, միայն պահակային ծառայության աշխատակիցները չեն: Ընդհանուր թվով շուրջ 30 մարդ է ազատվել աշխատանքից: Աշխատանքից ազատվածներին, ինչպես նաեւ ներկայիս աշխատակիցներին, ԱԼՄ ղեկավարությունն ապրիլ ամսից աշխատավարձ չի վճարել:

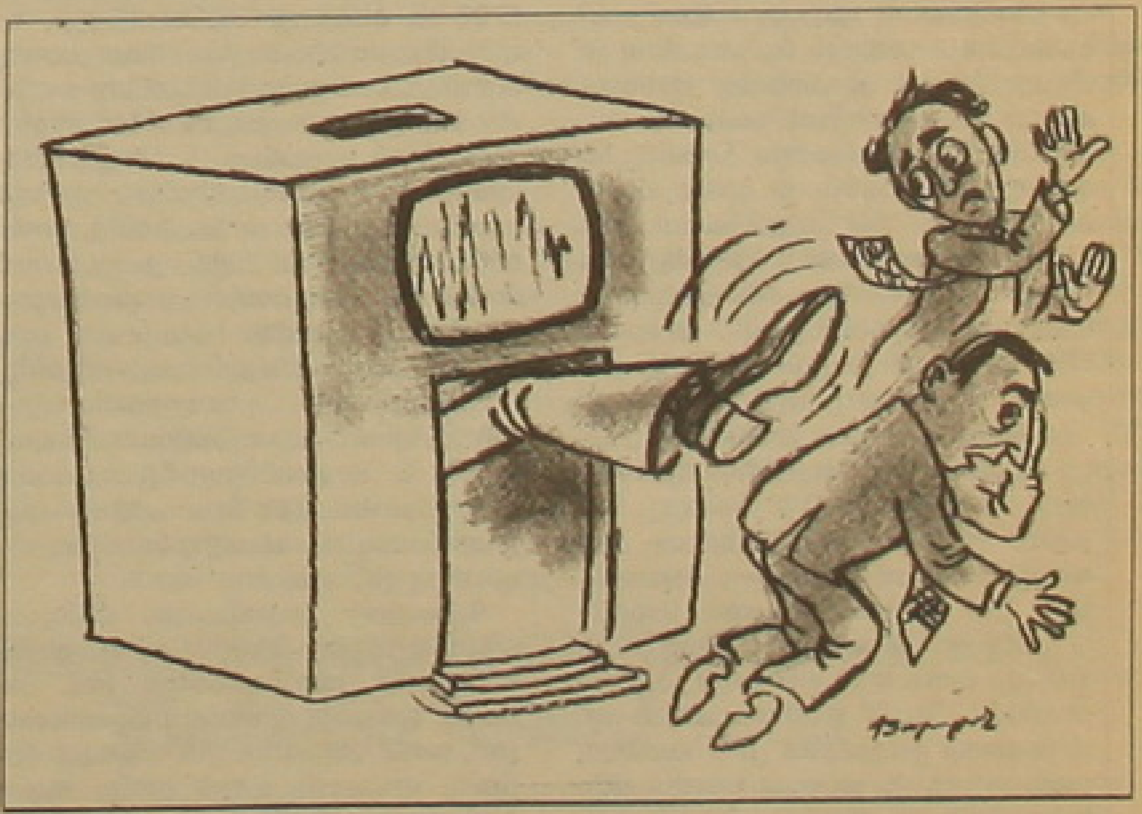

Հ. Մ.

ԱԶԳ

Սոցիալական

Կամարիսը աղքատության ոլորաններում

Կամարիս գյուղում 400 ընտանիք է ապրում՝ 2450 բնակիչ: Գյուղացիք հիմնականում բանջարաբուծությամբ եւ անասնապահությամբ են զբաղվում, փոքրիկ տնամերձ այգիներ ունեն: Գյուղի հողերի միայն 10-20 տոկոսն են օգտագործում, որովհետեւ դրանք անջրդի են, ոռոգման ջուր չկա: Ոռոգման ջրի ցանցը քայքայված է, բայց քանի որ ընտանիքների մեծ մասը ոռոգման ջրի դիմաց չի կարողանում վճարել՝ ցանցի նորոգումն էլ հարցականի տակ է: Անցած տարի գյուղի ոռոգման ջրի պարտքը գյուղապետարանի բյուջեի հաշվին է փակվել: Այս գյուղում ավելի քան 200 ընտանիք իրեն աղքատ է հայտարարել:

Կամարիսցի 6 երեխաների մայր, 35-ամյա Գայանեն վերջին երեք երեխաներին տանն է ծննդաբերել: Եվս 2 երեխա ծնվելուց մի քանի ամիս անց մահացել են: Ընտանեկան ծնունդ համարվող վերջին երեք երեխաներից ավագը 3,2 տարեկան է, կրտսերը՝ 3 ամսական: Նրանք ծննդյան վկայական չունեն: Այսինքն՝ 3 մարդ եւ կան, եւ չկան: Չկան ընտանեկան նպաստի ցուցակներում, ընտանիքի սոցիալական անձնագրում, քանի որ առանց ծննդյան վկայականի ոչ մի օրենք չի թույլատրում նրանց մարդ համարել եւ սնվելու իրավունք տալ: Երեխաները կան ընտանիքի բանավոր ցուցակում, որով ամեն օր 6 երեխա պիտի սնվի, մերկությունը ծածկի եւ պարզապես մեծանա: Տանը ծննդաբերելու գլխա-

վոր պատճառ Գայանեն նշեց ընտանիքի անվճարունակությունը: Վերջին երեք երեխաներից մեկին սարում է ծննդաբերել, բայց որ գյուղում էլ լիներ, միեւնույն է, փող չկար՝ ծննդատուն չէր գնալու:

Ծնվելուց մի քանի ամիս անց 3 տարեկանի համար փորձել է ծննդյան վկայական ստանալ: Գյուղապետարանի տեղեկանքով գնացել է Աբովյանի ծննդատուն, սակայն այստեղ, նրա ասելով, ծննդի վերաբերյալ փաստաթուղթը ձեւակերպելու համար 15 հազար դրամ են պահանջել: Դրանից հետո Գայանեն այլեւս չի դիմել՝ մտովի հաշվելով, որ 3 երեխայի համար ծննդատնից փաստաթուղթ վերցնելը կլորիկ գումար է նստելու: Բնականաբար, փաստաթուղթ չունեցող 3 երեխայի ծննդյան միանվագ նպաստն էլ չեն ստացել՝ յուրաքանչյուրին 5900 դրամ: Նույնիսկ մահացած երեխաներից մեկի համար, որը հիվանդանոցում էր ծնվել եւ ծննդական էր ունեցել, Գայանեն 96 թե 97 թվին երեխայի ծննդյան միանվագ նպաստը չէր ստացել: Ասել էին՝ հարկերը կմուծես՝ կտանք:

Հաշվառված երեք երեխայով եւ ընտանիքի մյուս երեք անդամով ծանրաբեռնված՝ նրանք ընդհանրապես որեւէ նպաստի ցուցակում չեն հայտնվել՝ բացառությամբ անցած տարվա ԱԸՆ-ի եռամսյա վճարումը: «Ոչ անասուն ունենք, ոչ ուրիշ ունեցվածք, ապրում ենք ամուսնուս եղբոր տանը: Էս տարի երրորդ երեխաս պիտի դպրոց գնար՝ շոր ու կոշիկ չհասցրի առնել, չգնաց»: Մեր այցելությունից մեկ-երկու օր առաջ արդեն տան ալյուրը վերջացել էր, եւ ընտանիքը միայն հաց ճարելու մասին էր մտածում (ամիսը պարկ ու կես ալյուր է անհրաժեշտ): Գայանեի տան ներսուդրսի աչք ծակող ծայր աղքատությունը պերճախոս էր, եւ տանն էլ մի կերպ կարելի էր կացարան անվանել: Գյուղացիներից շատերի նման նրա ամուսինն էլ անգործ է, բայց մի երկու սեզոն, ուրիշների հետ, ունեւորների անասունն է սարում պահում: Այստեղ էլ ընտանիքի հոր բախտը չի բերել. գյուղում 3 տարի է դաբաղ կա, եւ նրա պահած անասուններից վեցը սատկել են, իսկ մնացածով, տան քիչ թե շատ արժեք ունեցող իրերն էլ վաճառելով հազիվ է տիրոջ «ջառմեն փակել»: Այս ձմռանը Գայանեի ամուսինն անգործ է եղել, մի կերպ անցկացրել են, հիմա էլ նորից սար է բարձրացել մեծ երկընտրանքով: Նոր պարտքի տակ ընկնելու հեռանկարը սարսափեցնում է:

Գայանեի ընտանիքը հող ունի, բայց վաղուց չի մշակել. սերմացու չի ունեցել (չորեն), ջրի վարձը չի կարողացել տալ: Նրանց միակ հույսը փոքրիկ տնամերձն է, ուր լոլիկ են աճեցնում, մեկ էլ՝ մի տասը հավ ունեն: «Ով երեխեքիս ծննդականները առանց գումարի հանել կտա, նրան էլ կտանք մեր ձայնը», պատգամավորության թեկնածուների հետ մտովի բանակցում էր Գայանեն: Հաջողվե՞ց նրան որեւէ թեկնածուից իր հարցի լուծման խոստում ստանալ՝ չգիտենք:

Աբովյան քաղաքի ծննդատուն գնացինք նաեւ իմանալու, թե հիվանդանոցում չծննդաբերելու դեպքերը ի՞նչ տարածում ունեն Աբովյանում եւ հարակից գյուղերում:

-Այդպիսի բան չի եղել, որ անվճարունակ մարդուց փաստաթղթի համար դրամ ուզենք,- միանգամից կտրեց գլխավոր բժիշկը՝ միաժամանակ չհիշելով կոնկրետ այդ դեպքը:

Այսինքն՝ ինչպե՞ս կարող է աղքատ մարդը ճիշտ ասել: Իսկ ինչո՞ւ պիտի Գ. Ներսիսյանը ստեր: Լ. Հովհաննիսյանը 14 ծննդկանի ազգանուն ցույց տվեց, որոնց համար փաստաթուղթ է ձեւակերպվել-տրվել 2003 թ. ընթացքում, բայց նրանք 2001-02 թվականներին տանն են ծննդաբերել: Անգամ 1997-ին ծննդաբերածներ կային, որոնք մինչեւ հիմա չէին ձեւակերպել ծնունդը, եւ նրանց երեխաները տարիներ ծննդյան վկայական չեն ունեցել: Հիմնական պատճառ Լ. Հովհաննիսյանը նշեց գյուղապետների, գյուղի բուժքույրերի վատ աշխատանքը, որոնք ծննդաբերողներին չեն բացատրում նրանց եւ նորածնին սպառնացող վտանգների մասին: Եթե նրանք լավ տանեն բացատրական աշխատանքը՝ ծնող մայրերի պատասխանատվությունը կբարձրանա: Անվճարունակությունը Լ. Հովհաննիսյանը պատճառ չի համարում: Ըստ նրա՝ «հիվանդանոցում անվճարունակից նույնիսկ դեղի փող չեն վերցնում»:

Գլխավորի ընդունարան մտնելուց առաջ զրուցեցի հենց կամարիսցի մի ծննդկանի հարազատների հետ (առանց լրագրող լինելս բացահայտելու), որոնք սպասում էին երեխայի մոր դուրս գրվելուն: «Եթե իրենց ուզածով տանք՝ ծնունդը մի 50 հազար դրամ նստում է, բայց մենք իրենց ասած գներից պակաս ենք տալիս», վճարների մասին իմ հարցին պատասխանեց սպասողներից տարեց կինը: Զուգահեռը ծնվում է ինքնին. անվճարունակ ծննդկաններից քչերը կուզենան այս գների պայմաններում հոգեկան նվաստացում կրել եւ երկրորդ կարգի մարդու կարգավիճակում հայտնվել, այդ պատճառով էլ ծննդաբերել են տանը: Գ. Ներսիսյանին էլ կարելի է հասկանալ:

Ես այդ դեպքն անընդհատ քննարկում էի միջին օղակի տարբեր պաշտոնյաների հետ ու ոչ մի կարեկցություն չէի նկատում ապրելու միջոցներից զուրկ եւ վեց երեխա մեծացնող ընտանիքի հանդեպ: Ընդհակառակը, անընդհատ լսում էի հարցը՝ եթե չեն կարող պահել, ինչո՞ւ են ունենում: Բայց ծնելիության անկման խնդիր ունեցող պետության պաշտոնյան, այսինքն՝ պետությունն ինքը, հարցն այդպես դիտարկելու իրավունք ունի՞: Պետությունը 5-6 երեխա ունեցողների նեցուկը պետք է դառնա՝ ընտանիքի անապահովության ամեն տեսակ սահմանային մեծություններ հորինելուց անկախ, իսկ պաշտոնյան, սոցծառայության աշխատակիցը, տեղական ինքնակառավարման մարմինն ամեն ինչ պետք է անեն, նույնիսկ սողանցքներ փնտրեն օրենքում՝ այդպիսի ընտանիքներին օժանդակելու համար: Թե չէ ստացվում է, որ նպաստը, տարբեր պատճառներով, ամենաաղքատ շերտին անհասանելի է:

Գ. Ներսիսյանի ընտանիքում չգիտեին՝ բողոքելու դեպքում կարո՞ղ են հույս ունենալ, որ կընդգրկվեն ընտանեկան նպաստի այս տարվա ցուցակներում, թե՞ բավարարվեն եռամսյա նպաստին սպասելով: Գրանցված երեխաներով հենց այդ նպաստի քարտեզում էին տեղավորել նրանց: Ընդհանրապես նրանց մեջ բացակայում էր իրենց իրավունքների համար պայքարելու ցանկությունը: Չինովնիկական քաշքշուկը հաղթահարելն անհնար է, համոզված էին նրանք: Անհամբեր սպասում էին պատգամավորության այն թեկնածուին, որը հանձն կառներ երեխաներին ծննդյան վկայականներ պարգեւել: Սակայն մայրաքաղաքին շատ մոտ լինելն այնքան էլ չէր հրապուրել ընտրազանգված որսացող մեր նախընտրականներին:

Կամարիսում բազմաթիվ մարդկանց հետ մեր զրույցները պարզում էին, որ շատերը երեխաների ծննդյան միանվագ նպաստը չեն ստացել: Այնքան խորն էր համոզվածությունը, թե հարկերը չեն մուծել, իրենց ոչ ոք այդ նպաստը չի վճարի: Հենց այդպես ասաց նաեւ Աբովյանի ծննդատանը մեզ հանդիպած կամարիսցի տղամարդը, ում առաջին երեխայի նպաստը երկու տարի առաջ չէին վճարել հարկերը չմուծելու պատճառով: Նա մոտ 100 դոլարի հասնող հարկերի պարտք էր կուտակել եւ հույս ուներ, որ 2 երեխայի ծննդյան նպաստը՝ մոտ 12 հազար դրամ, կկարողանար հանել այդ պարտքից: Մեկը մյուսի հետ կապ չունենալու մեր դիտարկումը նա միամիտ համարեց: Կամարիսցիներից շատերը երեխայի ծնվելուց հետո չէին գնում ծննդյան նպաստն ստանալու, որովհետեւ համոզված էին, որ պարտքի պատճառով նրանց չեն վճարի: Ըստ Կոտայքի մարզի Աբովյանի տարածքի կենսաթոշակների նշանակման բաժնի պետ Գ. Ղազարյանի՝ գուցե մի երկու տարի առաջ այդպես է եղել, ինքը չգիտի, բայց այժմ այդպիսի բան չկա. հարկերի վճարումը ոչ մի կապ չունի իրենց ծառայության հետ, այդ կարգի որեւէ հարց իրենք չեն տալիս դիմողներին: Եթե ամեն ինչ այդպես է, ուրեմն մարդիկ իրազեկման կարիք ունեն եւ պարզապես իրենց իրավունքները չգիտեն: Իրազեկման պարտավորությունը տեղական իշխանությանն է:

Տեղեկատվական շրջափակման մեջ էր գորիսցի երեք կանանցից կազմված փախստականների՝ Համմիկ, Մանուշակ, Մարինե Խաչատրյանների ընտանիքը՝ մայրն ու դուստրերից մեկը հաշմանդամության կարգով: Նրանք ապրում էին ծայր աղքատության մեջ, միայն մի սենյակում, որը տանտիրոջից գնել էին ժամանակին: Հող չունեին, եկամտի միակ աղբյուրը հաշմանդամության թոշակն էր: Անցած տարվա օգոստոսից մինչեւ դեկտեմբեր, հիվանդանոցում բուժվելու ընթացքում, հաշմանդամ աղջկա թոշակը չէին ստացել: Չգիտեին՝ իրավունք ունե՞ն ստանալու, եւ, ի վերջո, կկարողանա՞ն ստանալ: Նրանց հոսանքն անջատված էր. իրենց ասելով, 500 կիլովատ պարտք կա իրենց վրա, որի համար վեճ է առաջացել գյուղի էլեկտրիկի եւ ընտանիքի միջեւ: Կանայք պնդում էին, որ իրենք մեկ ամսում շատ քիչ հոսանք են ծախսում, էլեկտրիկի ասելով խոսքն ավելի քան 7 ամսում կուտակված 27 հազար դրամ պարտքի մասին է, որի համար էլ անջատել է էլեկտրականությունը:

Սոցիալական նպաստի համակարգով 35-36 բալ հավաքած մի ընտանիք չէր ձգել մինչեւ բաղձալի 38 բալը մեկ կովի պատճառով. չորս երեխայով, կիսաշեր պապը վաղուց այլեւս կանգնեցնելու հույս չունեցող, ցեմենտ տանն ապրող ընտանիքի հայրը նույնպես աշխատանք չունի: Թեկուզ մի երկու ամսով էլ աշխատանք լիներ՝ համաձայն էր, քանի որ զրկվել էին 10 հազար դրամ նպաստից: «Այ, որ գյուղապետը գրեր՝ կով չունենք», երազում էր ընտանիքի մայրը: Այսինքն, այդ մտայնությունը կար գյուղում, որ գյուղապետն է վճռում, ի վերջո, ունեցվածքի հայտարարագրերում լրացված տվյալների ճակատագիրը:

Գյուղի խանութի մատյանը պարտքի «դավթար» էր հիշեցնում: Պարտքի մի «դավթար» էլ էլեկտրիկն ուներ: «100 ընտանիք չի կարողանում վճարել հոսանքի համար՝ 15-20 հազար դրամի պարտք ունեն միջինը», տեղեկացրեց էլեկտրիկը, որը նոր, ապարդյուն փորձ էր անում Մանուկ Մինասյանից պարտքը վճարելու խոստում ստանալ: Կով չունեցող ընտանիք է երեք մանկահասակ երեխա ունեցող Արմեն Բաղդասարյանի ընտանիքը: Նրա մայրը համոզված է, որ «Փարոսի» ցուցակներում ընդգրկված են նաեւ անասուն, մեքենա ունեցող ընտանիքներ: «Տեր պիտի ունենաս, աղջիկ ջան», ասում է նա: «Գյուղապետարանո՞ւմ, թե՞ վերեւում», հարցնում

եմ: «Տո՝ գյուղապետարանում էլ, վերեւում էլ»:

Բոլոր այս մարդիկ եւ տասնյակ ուրիշները, ում հետ զրուցեցինք Կամարիսում, լիարժեք պատկերացում չունեին ոչ ընտանեկան նպաստի հաշվարկման, ոչ ծննդյան միանվագ գումարի, ոչ հաշմանդամության ստացման կարգի մասին: Նրանց մեծ մասը համակերպվում էր տեղական իշխանության եւ տարածքային սոցծառայության կենտրոնի որոշումների հետ, անկախ այն բանից, արդար համարում է դրանք, թե՝ ոչ: Ընդհանրապես ոչ ոք չի հիշում, որ երբեւէ իրենց մանրամասն բացատրվեն մատուցվող սոցիալական ծառայությունների կարգը, հրապարակային եւ հասանելի դարձնեն դրանք:

Ընտանիքների մեծ մասն աղքատ է, բայց ընտանեկան նպաստի համար դիմած 200 ընտանիքից միայն 40-ն են ընդգրկվել նպաստների համակարգում. այդ է պետության հնարավորությունը: Արդյոք ընդգրկվա՞ծ են հենց նրանք, ովքեր աղքատների մեջ առավել աղքատ են: Գյուղապետ Զարզանդ Եգորյանն ու նրա տեղակալը միաբերան պնդում են՝ այո: Իրենք այս խնդրում գործոն չեն, միայն տվյալներն են ներկայացնում սոցծառայության մարզային կառույց՝ «ով բալ է հավաքում», նա էլ ստանում է: Թոշակները մի քանի դրամով բարձրացնելու պատճառով շատերը դուրս մնացին նպաստի համակարգից, մինչեւ 2000 թվականը գյուղում 100-ից ավելի նպաստ ստացող կար: «Երեւակայիր՝ լրիվ մաքուր, ճիշտ տալիս են», ասում է գյուղապետի տեղակալը: «Երեւակայեցինք»: Բայց ինչպես էլ «երեւակայում ենք», չենք պատկերացնում, թե 6 երեխա, 9 շունչ ունեցող Գ. Ներսիսյանի ընտանիքը ինչպես է, որ մինչեւ հիմա ընտանեկան նպաստի հասցետերը չէ:

Ում էլ հարցնում էինք մինչեւ վերջ չգիտեր աղքատության չափանիշները որոնք են: Գիտեին, որ կարեւորը անասուն չունենալն է եւ նեղանում էին գյուղապետից, համոզված, որ նրա ձեռքում է իրենց ունեցած 1 կովի մասին տեղեկանքում չնշելը: Չեն ասում՝ էդ մի կովը հաճախ կաթ չի տալիս, տա էլ՝ մի քանի լիտր կաթը չի կարող դառնալ կոշիկի ու դասագրքի փող, որ երեխա դպրոց ուղարկենք», դժգոհում էին մարդիկ՝ հիշելով, որ այսինչ կամ այնինչ հարեւանը կով ունի, բայց նպաստ է ստանում: Ստացողների ընդհանուր կազմի մասին եւս ոչ ոք պատկերացում չուներ՝ 40 նպաստառուի ցուցակը ոչ մի տեղ փակցված չէր եղել, որ մարդիկ իմանան՝ ովքեր են գյուղի առավել անապահովները: Ո՛չ գյուղապետը, ո՛չ գյուղացիները չհիշեցին, որ իրենց գյուղից Աբովյանի տարածքային սոցծառայությունում աշխատող կա՝ Վարդան Ենոքյանը. ով-ով՝ նա հո գիտի ով է անապահով, ով՝ ոչ:

Անապահով ընտանիքներ կան, որ հատկապես դուրս են մնում նպաստի քարտեզից տարօրինակ պատճառով. այնքան աղքատ են, որ սերմացու գնելու, ջրի վարձ տալու հնարավորություն չունեն, քանի որ հողամասը չեն մշակում: Նրանք հողը ստիպված վաճառում են, պարտքերը տալիս, իսկ մի երկու ամիս հետո հայտնվում են ծայր աղքատության մեջ: Սա առուծախ է, եկամուտ է արտացոլվում ընտանիքի սոցիալական անձնագրում, եւ վերջինս զրկվում է ընտանեկան նպաստից: Ըստ գյուղապետի՝ գյուղում 300 ընտանիքներ բառացիորեն մի կերպ օրվա հացի հոգսն են հոգում միայն: Գուցե մի հին գորգ կամ կարպետ ունեն՝ չեն վաճառում, դա էլ ունեցվածք է համարվում: 150 մարդ գյուղում մեքենա ունի, բայց դրանց միայն 30-ն է տեխզննում անցած եւ համարները փոխած, մնացածները, գյուղապետի խոսքով, կանգնած են: Գյուղի տղամարդկանց մեծ մասն առաջ խոպանչի է եղել՝ նորմալ եկամուտ է տուն բերել: Կամարիսցի սոցծառայության աշխատակիցն այն կարծիքին է, որ մեքենա ունեցող ընտանիքն աղքատ չէ, բա ինչո՞ւ չի վաճառում մեքենան: Իրականում այդ հին մեքենաները համարյա արժեք չունեն:

«Որեւէ մեկը դատարան դիմե՞լ է՝ աղքատության նպաստի համակարգում չընդգրկվելու որոշման դեմ բողոքարկելու համար», մեր այս հարցը ծիծաղ առաջացրեց գյուղում՝ դատարանի ծախս ո՞վ կարող է տալ: Ոչ ոք կարգին չգիտեր՝ ո՞ր դեպքում է նպաստառուն ընդգրկվում եռամսյա միանվագ նպաստի ծրագրում, ո՞ր դեպքում՝ աղքատության: Պատահում է՝ միամտորեն թաքցնում են առուծախը եւ զարմանում, երբ նպաստը կտրվում է, չիմանալով, որ զանազան գերատեսչություններ տեղեկություն են մատուցում սոցծառայությանը: Գյուղացիներից շատերը մերժումը բողոքարկելու կարգը չգիտեին եւ չէին լսել սոցիալական աջակցության խորհուրդների մասին: Այս դեպքում անկատար է մնում աղքատության ընտանեկան նպաստի նշանակման եւ վճարման կարգի մասին կառավարության թիվ 350 որոշումը՝ այդ կարգը ԶԼՄ-ներով լուսաբանելու, նպաստ ստացողների ցուցակների հրապարակայնությունն ապահովելու համար:

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ,
ՀԵՏԱՔՆՆՈՂ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի հետ հարաբերությունների բարելավման Գյուլի տրամադրությունը խաբուսիկ է

«Ազգը» նախավերջին համարում, մեկնաբանելով արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլի՝ Հայաստանի հետ հարաբերությունները բարելավելու Թուրքիայի պատրաստակամության մասին հայտարարությունը, ինչպես նաեւ ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի հետ նրա հանդիպումը, կարծիք է հայտնել, որ բարելավումն ընդամենը պատրանք է: Կարծիքը հիմնավորվել էր թուրքական հանրային հեռուստատեսության առաջին ծրագրով ցուցադրվող «Սարի աղջիկ» բազմասերիանոց ֆիլմով, որն իբր փաստավավերագրական է, սակայն փաստացի ատելություն է սերմանում հայերի նկատմամբ՝ մեղադրելով նրանց թուրքերի դեմ ցեղասպանություն կատարելու մեջ:

Օգտվելով առիթից նշենք, որ Թուրքիայում այդ ֆիլմի նկատմամբ վերաբերմունքը միանշանակ չէ: Դրա մասին թուրքական մամուլում գովերգող հոդվածների կողքին, այնուամենայնիվ, հրապարակվել են քննադատական հոդվածներ: Դրանցից թերեւս կարելի է առանձնացնել դոց. Այֆուր Քանունի մայիսի 4-ին «Ռադիկալ» թերթում լույս տեսած հոդվածը, որտեղ հեղինակը գտնում է, որ ֆիլմը քարոզչության նպատակով է պատրաստվել եւ պատրաստողներին չի հաջողվել ազնիվ մոտեցում ցույց տալ, հետեւաբար գիտական շրջանակների համար որեւէ արժեք չի ներկայացնում:

Հայերի նկատմամբ ատելության սերմանումը միանգամայն հակասում է Հայաստանի հետ հարաբերությունների բարելավման տրամաբանությանը: Հարցը, սակայն, տրամաբանությունը չէ, այլ ատելությունը եւ հարաբերությունների բարելավումը համադրելու թուրքական տրամադրությունները: Դրանում համոզվելու համար կարելի է անդրադառնալ այն շրջաբերականին, որը ապրիլի 14-ին Թուրքիայի ազգային կրթության նախարար Հուսեյին Չելիքի ստորագրությամբ ուղարկվել է երկրի տարածքում գործող բոլոր դպրոցներ՝ ներառյալ Պոլսո հայկական վարժարանները:

«Ազգը» մայիսի 30-ի համարում տեղեկացրել էր դրա մասին: «Ակօս» շաբաթաթերթն էլ մայիսի 9-ի համարում տեղեկացնում է, որ շրջաբերականի հիմքում «Ցեղասպանության անհիմն պնդումների դեմ պայքարի» ծրագիրն է, որն իրագործում է խնդրո առարկա նախարարությունը:

Ըստ շրջաբերականի, Թուրքիայում գործող բոլոր կրթօջախները պարտավորվում են կազմակերպել «Ցեղասպանության մասին հայերի անհիմն պնդումները մերկացնող» գիտաժողովներ՝ ներգրավմամբ բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների եւ մասնագետների: Պահանջվում է հնարավորության դեպքում հրավիրել իր ցեղասպանությունը վերապրած թուրք վկաների: Շրջաբերականին կցվել է այն աշխատությունների ցանկը, որոնք, նվիրված լինելով «Թուրքերի նկատմամբ հայերի իրագործած ցեղասպանության» թեմային, նպաստելու են գիտաժողովների կազմակերպմանը:

Շրջաբերականով նախարարությունը միաժամանակ պահանջում է «Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին հայերի կատարած ապստամբությունները ու անկարգությունները» թեմայով շարադրությունների բաց մրցույթ կազմակերպել կրթօջախներում՝ խոստանալով Թուրքիայի մասշտաբով հաղթող ճանաչված շարադրությունները հրապարակել կրթության նախարարության «Ուսուցում կրթության եւ մտքի լույսի ներքո» պաշտոնական հանդեսում: Սա արդեն հայերի նկատմամբ սոսկ ատելություն սերմանելու փորձ չէ, այլ այդ փորձերին թուրքահայ դպրոցականներին մասնակից դարձնելու եւ նրանց հայ ազգային ինքնության հետ թշնամացնելու ստոր արարք:

Հասկանալի է, որ միեւնույն կառավարության մի գերատեսչություն՝ հանձին Թուրքիայի ազգային կրթության նախարարության, երբ այդպիսի արարք է թույլ տալիս, մյուսը՝ արտգործնախարարությունը, Հայաստանի հետ հարաբերությունների բարելավման պատրաստակամություն է հայտնում: Այդ ընթացքում կրթության նախարար Չելիքը, ի պատասխան Մարդու իրավունքների միության Ստամբուլի մասնաճյուղի բողոք հակազդեցությանը, հրապարակավ պաշտպանում է շրջաբերականը:

Ավելին՝ նա, ինչպես այդ մասին մայիսի 16-ի համարում վկայում է «Ակօսը», «Հյուրիեթի» թղթակից Սեֆա Քափլանին պարզաբանում է, որ շրջաբերականը նաեւ հայկական վարժարաններին ներկայացնելու մեջ ինքը որեւէ արտառոց բան չի տեսնում: Այնուհետեւ նա մասնանշելով, որ դա շրջանառության մեջ է դրվել արտգործնախարարության գրավոր պահանջով, ավելացնում է. «Գրության մեջ արտգործնախարարությունը շրջաբերականը հայկական վարժարաններ չուղարկելու որեւէ կարգադրություն չի արել»:

Այլ կերպ՝ շրջաբերականը մեկնվել եւ երկրի տարածքում գործող կրթօջախներ, այդ թվում Պոլսո հայկական վարժարաններ է ուղարկվել Թուրքիայի արտգործնախարարության ոչ միայն նախաձեռնությամբ, այլեւ անմիջական կարգադրությամբ: Տվյալ դեպքում կրթության նախարարությունը միջնորդի դեր է կատարում: Քանի որ արտգործնախարարությունը գլխավորում է Աբդուլլահ Գյուլը, ուրեմն, եթե ոչ նախաձեռնության, գոնե կարգադրության պատասխանատուն ինքն է: Ուրեմն նա Հայաստանի հետ հարաբերությունների բարելավման պատրաստակամություն հայտնելիս հայերի նկատմամբ թշնամանք է սերմանում, որպեսզի հայկական իշխանությունները չարձագանքեն այդ պատրաստակամությանը:

Ակնհայտ է, որ այդ դեպքում հայթուրքական հարաբերությունները կվերադառնան ելման կետ, իսկ դրա պատասխանատվությունն անմիջականորեն կընկնի Հայաստանի վրա: Պարզապես չգիտենք՝ եթե Գյուլը փորձեր, հետեւելով իր գլխավորած նախարարության շրջաբերականի պահանջներին, շարադրություն գրել «Թուրքերի նկատմամբ հայերի իրագործած ցեղասպանության» թեմայով, ի՞նչ կգրեր, եւ դրան ինչպե՞ս կարձագանքեին նրանք, ովքեր, անկախ ազգային պատկանելությունից, հայի ազգանուն են կրում եւ իրենց թերթերում ամեն կերպ նպաստում են Հայաստանի նկատմամբ Թուրքիայի որդեգրած թշնամական քաղաքականությանը:

[illegible]

ԲՐՅՈՒՍԵԼ

ՆԱՏՕ-ն ընդունել է լայն բարեփոխումների ծրագիր

Հյուսիսատլանտյան դաշինքի պետությունների պաշտպանության նախարարները երեկ եւ անցյալ օրը Բրյուսելում հաստատել են լայն բարեփոխումների այն ծրագիրը, որի նպատակն է ձերբազատվել «սառը պատերազմի» ժառանգությունից: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ երեկվա նիստին մասնակցել է նաեւ ՌԴ պաշտպանության նախարար Սերգեյ Իվանովը:

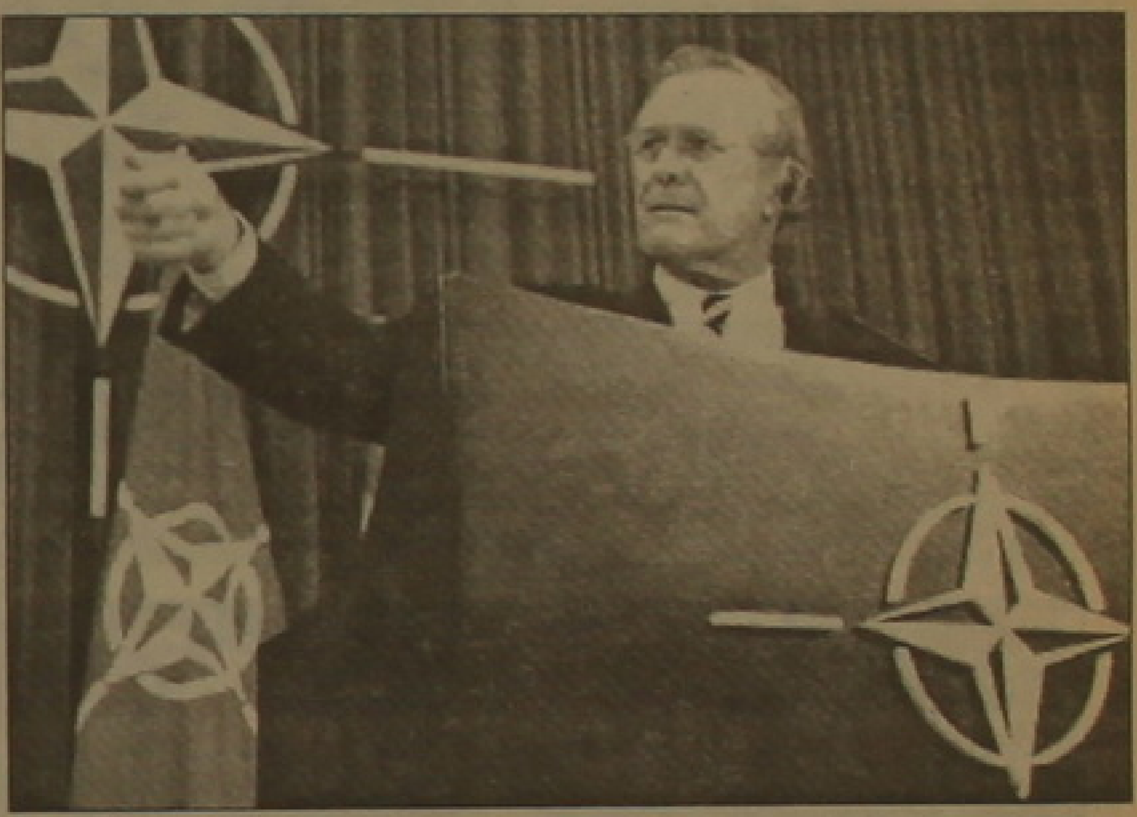

Ընդունված հայտարարության մեջ ընդգծվում է, որ ՆԱՏՕ-ի զինվորական հրամանատարությունը վերակազմակերպվում է դաշինքի գործունեությունն ավանդական սահմաններից դուրս բերելու նպատակով: Մասնավորապես նախատեսվում է որոշակի դեր խաղալ Իրաքում եւ Աֆղանստանում:

ԱՄՆ պաշտպանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդը ողջունել է «պատմական փոփոխությունը» եւ դաշնակիցների տարաձայնությունների հաղթահարման փաստը: ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Ջորջ Ռոբերտսոնն իր հերթին գոհունակություն է արտահայտել 21-րդ դարին վայել «վերակազմավորման» առթիվ, որի նպատակը «Եվրոպայից դուրս գործելու հարաճուն պատասխանատվությունն է»:

Կառուցվածքային գլխավոր փոփոխությունը ռազմավարական երկու խոշոր հրամանատարությունների ստեղծումն է: Մեկը Բելգիայում է, որտեղ ներկայումս գտնվում է Եվրոպայում դաշնակից ուժերի գերագույն հրամանատարությունը: Մյուսը Նորֆոլկում է (Վիրջինիայի նահանգ) եւ զբաղվելու է ռազմական բարեփոխումներով, հրամանատարական կազմի ուսուցմամբ, դաշինքի ուժերի ու միջոցների օպերատիվ համատեղելիության հարցերով:

Ըստ Ֆրանսպրեսի, Եվրոպայում ՆԱՏՕ-ի շտաբների թիվն առաջիկա տարիներին կիսով չափ կրճատվելու է: Բելգիայում գործող հրամանատարությունն զբաղվելու է բոլոր մարտավարական հարցերով: Օպերատիվ շտաբներ կգործեն Իտալիայում, Հոլանդիայում եւ Պորտուգալիայում:

Բացի դրանից, նախարարները հաստատել են ՆԱՏՕ-ի արագ արձագանքման ուժերի հայեցակարգը: Այդ ուժերը, որոնց թվակազմը դեռ որոշված չէ, պետք է ստեղծվեն առաջիկա ամիսներին: Դրանք կարող են օգտագործվել աշխարհում ամեն տեղ:

ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը 1 տարով անձեռնմխելի հայտարարեց ամերիկացի զինվորներին

ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը, չնայած միջազգային հանրության բողոքներին, 1 տարով անձեռնմխելի է հայտարարել ամերիկյան զորքերին, տվյալ որոշումը ներկայացնելով Միջազգային քրեական դատարանին: Ֆրանսպրեսը նշում է, որ Անվտանգության խորհրդի 15 անդամների մեծ մասը քվեարկությանը նախորդած քննարկումների ժամանակ թեեւ խստիվ դատապարտել է ամերիկացիների անձեռնմխելիության ձգտումը, բայց բանաձեւին դեմ չի քվեարկել ոչ մեկը:

Խորհրդի անդամներից 12-ը կողմ են արտահայտվել, իսկ Ֆրանսիան, Գերմանիան եւ Սիրիան ձեռնպահ են մնացել: ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանը դժգոհությամբ հայտարարել է, որ Անվտանգության խորհուրդը կվարկաբեկի իրեն եւ Միջազգային քրեական դատարանին, եթե անձեռնմխելիությանն առնչվող որոշումներն ավանդույթ դառնան:

ՄԱԿ-ում ԱՄՆ ներկայացուցիչ Ջեյմս Քանինգհեմը գոհունակություն է հայտնել քվեարկության արդյունքների առթիվ, միաժամանակ հայտարարելով. «Մեր կարծիքով, Միջազգային քրեական դատարանը որպես ատյան իրավական լիազորություններ չունի»:

ԱՄՆ-ը ի սկզբանե դեմ է եղել ՄՔԴ-ի ստեղծմանը, եւ «Ազգը» հաճախ գրել է այդ մասին: Հիշեցնենք, որ անցյալ տարի Սպիտակ տան ճնշմամբ արդեն ընդունվել էր ամերիկացի զինվորներին փաստորեն անձեռնմխելի դարձնող համանման մի որոշում: Այն ժամանակ ԱՄՆ-ը դուրս էր եկել ՄՔԴ-ի ստեղծման պայմանագրից եւ երկկողմ համաձայնագրեր կնքել եվրոպական 38 պետությունների հետ, որոնք խոստացել էին դատական հետապնդումների չենթարկել ամերիկացի զինվորականներին եւ դիվանագետներին:

Սպիտակ տանը գտնում են, որ դատական ոչ մի ատյան չի կարող ԱՄՆ քաղաքացիներին հետապնդել առանց Վաշինգտոնի համաձայնության: ԱՄՆ վարչակազմը նշում է, թե ՄՔԴ-ի որոշումները կարող են ամերիկացիների քաղաքական հետապնդումների ուղի հարթել: Մինչդեռ ՄՔԴ-ի գոյությունը մերժելու իրական պատճառն ԱՄՆ-ի այն երկյուղներն են, որ իր քաղաքացիներն արտերկրում կարող են հետապնդվել պատերազմական եւ այլ հանցագործությունների համար:

Քրդական երկու կուսակցությունները համատեղ կկառավարեն Հյուսիսային Իրաքը

Հյուսիսային Իրաքի երկու գլխավոր ուժերը՝ Քրդստանի ժողովրդավարական կուսակցությունը (ՔԺԿ) եւ Քրդստանի հայրենասիրական միությունը (ՔՀՄ) այդ շրջանը համատեղ կառավարելու համաձայնության են եկել: Քրդական հեռուստատեսության հաղորդումները վկայակոչելով այդ մասին տեղեկացնում է Ռոյթեր գործակալությունը:

ՔԺԿ առաջնորդ Մասուդ Բարզանին եւ ՔՀՄ ղեկավար Ջալալ Թալաբանին հանդիպման ժամանակ որոշել են կազմել իրենց վարչակազմերի միավորման հանձնախումբ, որոնց կենտրոնները Արբիլ եւ Սուլեյմանիա քաղաքներում են:

Իրաքի քրդերը պաշտոնապես ինքնավարություն ստացան Պարսից ծոցի 1991 թ. պատերազմից հետո: Սակայն ՔԺԿ-ի եւ ՔՀՄ-ի մրցակցությունը հանգեցրեց տեւական հակամարտության, որն ավարտվեց 1997 թ. զինադադարով:

Ռոյթերը նշում է, որ Իրաքի վերջին պատերազմից հետո քրդական երկու ուժերի ղեկավարները հրաժարվեցին լիակատար անկախության հավակնությունից՝ ԱՄՆ-ի այն հավաստիացման դիմաց, թե Իրաքում մեծամասնություն կազմող արաբները չեն ճնշի քրդերին:

400 քուրդ մահապարտներ սպառնում են Թուրքիային

Քրդստանի բանվորական կուսակցությունը (ՔԲԿ) Հյուսիսային Իրաքում ունի 400 մահապարտ մարտիկներ, որոնք պատրաստ են ահաբեկչություններ եւ դիվերսիաներ իրականացնել Թուրքիայի տարածքում: Այդ մասին Դիարբեքիրում կայացած դատավարության ժամանակ հայտարարել է ՔԲԿ ռազմական կազմավորումների նախկին ղեկավար Գյունգերդյուն:

Թուրքական «Միլլիեթ» թերթի տվյալներով, ներկայումս ՔԲԿ-ն Հյուսիսային Իրաքում ունի 7000 մարտիկներ, ըստ որում 400 զոհայիններ արդեն գործում են Թուրքիայում:

Գյունգերդյուն ասել է, որ եթե Անկարան Թուրքիայի տարածքում չօրինականացնի ՔԲԿ-ի գործունեությունը, ապա կուսակցության մարտիկները տնտեսական խափանարարություն կիրականացնեն այդ երկրի տարածքում: Նրա խոսքերով, վերջին երկու տարում քրդերը ձեռք են բերել «Սթինգեր» հրթիռային համալիրներ եւ այլ արդիական զինատեսակներ:

Մերձավոր Արեւելքում ապրում են մոտ 40 մլն քրդեր: Նրանք հավակնում են տիրանալ տնտեսական եւ ռազմավարական առումներով ամենահարուստ տարածքներին, որոնք մաս են կազմում Իրանի, Իրաքի, Թուրքիայի եւ Սիրիայի:

Կոֆի Անանն ուզում է խաղաղարարներ ուղարկել Մերձավոր Արեւելք

ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանն առաջարկել է «կապույտ սաղավարտների» զորաբաժին տեղաբաշխել իսրայելա-պաղեստինյան հակամարտության գոտում:

Իսրայելական «Հաարեց» թերթին տված հարցազրույցում նա նշել է, որ իսրայելցիները եւ պաղեստինցիները ցույց են տվել դիմակայությունը հաղթահարելու իրենց անկարողությունը, ուստի խաղաղարար զորաբաժնի ներկայությունն անհրաժեշտ է՝ գոնե հաշտության բանակցությունների շարունակման համար:

Կոֆի Անանի կարծիքով, հարկավոր է «բուֆերային գոտի» ստեղծել Իսրայելի եւ Պաղեստինյան ինքնավարության տարածքների միջեւ:

Երուսաղեմում չորեքշաբթի օրը տեղի ունեցած ահաբեկչությունից հետո իսրայելական բանակի եւ պաղեստինյան «Համաս» շարժման մարտիկների կատաղի ընդհարումներ են սկսվել: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ հինգշաբթի օրն իսրայելցիների հերթական գրոհի ժամանակ զոհվել է «Համասի» առաջնորդներից մեկը՝ կնոջ եւ դստեր հետ: Կազմակերպության ներկայացուցիչներն Իսրայելում գտնվող օտարերկրացիներին կոչ են արել ապահովության նկատառումներով հեռանալ այդ երկրից:

Այս ամենը դիտորդներին խորհել է տալիս, որ ընդամենը 10 օր առաջ սկսված հաշտության գործընթացը գրեթե վերջնականապես ձախողվել է:

Պ. Ք.

Սեպտեմբեր 2002

Սան Սեբաստիանի միջազգային փառատոն հրավիրված ՋԵՍԻՔԱ ԼԱՆԳԸ, հանդես գալով մամուլի ասուլիսում, հայտարարում է. «Այն, ինչ Բուշը մտադիր է անել Իրաքում, հակասահմանադրական է, անբարո եւ անօրինական»։

Հոկտեմբեր 2002

ՇՈՆ ՓԵՆԸ 56 հազար դոլարով գովազդային տարածք է գնում «Վաշինգտոն Փոստ» թերթում, որտեղ նախագահ Բուշին ուղղված բաց նամակ է զետեղում։

ՎՈՒԴԻ ՀԱՐԵԼՍՈՆԸ «Գարդիան» բրիտանական թերթում հոդված է հրապարակում «Ես ամերիկյան կեղծիքից հոգնած ամերիկացի եմ» վերնագրով։

Բարբրա Սթրայզենդ

Ադրիեն Բրոուդին Նիկոլ Քիդմանի հետ

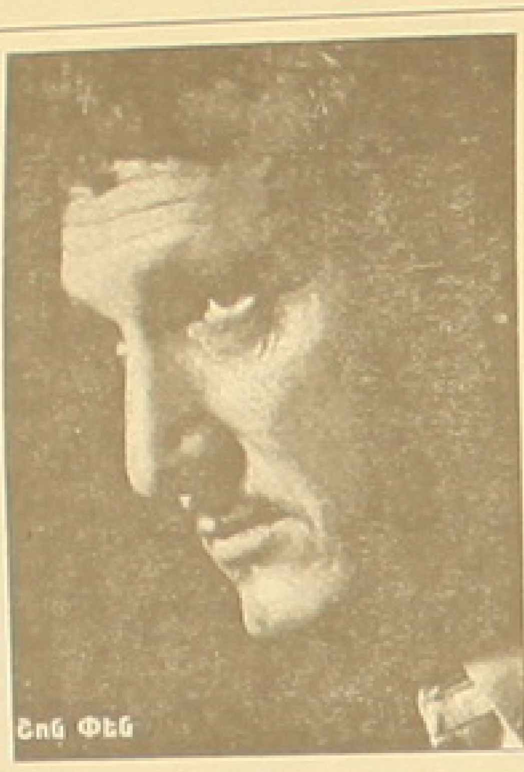
Շոն Փեն

ԻՐԱՔԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Հոլիվուդյան բողոքների խրոնիկա

Սյուզան Սարանդոն եւ Թիմ Ռոբինս

Դեկտեմբեր 2002

ՇՈՆ ՓԵՆԸ երեք օրով մեկնում է Իրաք «ԱՄՆ-ի հետ փոխհարաբերությունների ճգնաժամը ավելի լավ հասկանալու» համար։ Նա շրջում է իրաքյան հիվանդանոցներում ու դպրոցներում եւ հանդիպում Սադդամ Հուսեյնի հետ։

Ավելի քան հարյուր մշակութային գործիչներ, այդ թվում՝ այնպիսի նշանավոր կինոդեմքեր, ինչպիսիք են ՍԵՄՅՈՒԵԼ Լ. ՋԵՔՍՈՆԸ, ՔԻՄ ԲԵՅՍԻՆԳԵՐԸ, ՄԵԹ ԴԵՅՄՈՆԸ, ԴԵՅՎԻԴ ԴՈՒԽՈՎՆԻՆ եւ այլք, կազմակերպում են «Արտիստները հանուն առանց պատերազմի հաղթանակի» բողոքի խումբը եւ ստորագրում նախագահ Բուշին ուղղված հանրագիրը, որը հրապարակվում է http://www.moveon.org/artistswinwithoutwar կայքում։

ՌՈԲԵՐՏ ՌԵԴՖՈՐԴԸ «Լոս Անջելես Թայմս» թերթում հանդես է գալիս Բուշի խաղաղականությունը Միջին Արեւելքում քննադատող հոդվածով։

ՍՈՒԶԱՆ ՍԱՐԱՆԴՈՆԸ, ժամանելով իր նոր ֆիլմի՝ «Բենգեր քույրիկի» պրեմիերային, ելույթ է ունենում՝ դատապարտելով Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերին։ Եթե Բուշի հարցը հասկանալի է, շեշտում է նա, ապա Թոնի Բլերից ինքն անձամբ նման բան չէր սպասում։ Ամուսինը՝ ԹԻՄ ՌՈԲԻՆՍԸ, համամիտ է նրան։

Հունվար 2003

Հոլիվուդյան խաղաղասերներին են միանում ավստրալիացի կինոաստղերը։ Դերասանուհիներ ԹՈՆԻ ՔՈԼԵԹԸ եւ ՋՈՒԴԻ ԴԵՅՎԻՍԸ, որոնք նկարահանվել են նաեւ Հոլիվուդում, մասնակցում են Ավստրալիայի վարչապետի նստավայրի պիկետմանը, քանի որ վերջինս Պարսից ծոցի շրջան՝ ամերիկացիներին օգնության է ուղարկել մի խումբ ավստրալիացի զինվորների՝ խոստանալով ավելացնել նրանց թիվը։ Ավստրալիայի վարչապետը «ոչխարի նման կուրորեն Բուշի հետեւից գնում է ուղիղ գայլագուբ», մատնանշում է ԹՈՆԻ ՔՈԼԵԹԸ։

Փետրվար 2003

Բեռլինի 53-րդ միջազգային կինոփառատոնին մասնակից ամերիկացիները՝ ՄԱՐՏԻՆ ՍԿՈՐՍԵԶԵՆ, ԴԱՍԹԻՆ ՀՈՖՄԱՆԸ, ՕԼԻՎԵՐ ՍԹՈՈՒՆԸ, ՌԻՉԱՐԴ ԳԻՐԸ, ՋՈՐՋ ՔԼՈՒՆԻՆ, ՍՓԱՅՔ ԼԻՆ ի լուր ամենեցուն հայտարարում են մոտալուտ պատերազմը չընդունելու մասին։

Մարտին Սկորսեզեն տիկնոջ հետ

ՄԱՐՏԻՆ ՇԻՆԸ եւ ԱՆՋԵԼԻԿԱ ՀՅՈՒՍԹՈՆԸ օգնում են կազմակերպել մեկօրյա «Վիրտուալ երթ դեպի Վաշինգտոն», որի ընթացքում պացիֆիստական հայացքների տեր խաղաղասերները «ռմբակոծում են» Սպիտակ տունը եւ սենատորներին հեռախոսազանգերով ու հակապատերազմական բնույթի էլեկտրոնային նամակներով։ ՄԱՐՏԻՆ ՇԻՆԸ հայտարարում է. «Ուղղակի կրտսեր Բուշը երազանք ունի. իր հայրիկին նվիրել Սադդամ Հուսեյնի գլուխը։ Իսկ մենք ջանում ենք հարություն տալ իսկական հայրենասիրությանը»։

Մարտ 20

«Մասանիների տիրակալը. երկու աշտարակ» ֆիլմում նկարահանված ԷՆԴԻ ՍԵՐՔԻՍԸ Ամերիկյան կինոակադեմիայի մրցանակների հանձնման 75-րդ հոբելյանական ծիսակատարությանն է ներկայանում «Ոչ՝ նավթի համար մղվող պատերազմին» ցուցապաստառով։

Առաջին հակապատերազմական բողոքը օսկարյան արարողության ժամանակ հնչում է մեքսիկացի դերասան ԳԱԵԼ ԳԱՐՍԻԱ ԲԵՌՆԱԼԻ շուրթերից։ Ներկայացնելով մրցանակի ներկայացված երգը իր հայրենակցուհու՝ ձախ հայացքների տեր նկարչուհի Ֆրիդա Կալոյի մասին պատմող ֆիլմից, նա ասում է. «Եթե Ֆրիդան ողջ լիներ, մեզ հետ կլիներ ընդդեմ պատերազմի»։ Հանդիսատեսի մի մասը, այդ թվում Ֆրիդայի դերակատարուհի ՍԱԼՄԱ ՀԱՅԵԿԸ, արձագանքում է բուռն ծափահարություններով։

«Դաշնակահարը» ֆիլմի գլխավոր դերակատարման համար «Օսկարի» արժանացած Ադրիեն Բրոուդին իր շնորհակալական խոսքին հատկացված ժամանակի մեծ մասը նվիրում է հակապատերազմական ճառ արտասանելուն։

Ամենահարձակողական ելույթով հանդես է գալիս ռեժիսոր ՄԱՅՔԼ ՄՈՒՐԸ, որի «Բոուլինգ Կոլումբինայի համար» վավերագրական ֆիլմը՝ հրազենով դպրոցն ահաբեկած եւ ի վերջո, ինքնասպանություն գործած ամերիկացի պատանիների մասին, արժանանում է «Օսկարի»։ ՄՈՒՐՆ այս անվանակարգում մրցանակի բոլոր հավակնորդներին հանում է բեմ եւ հայտարարելով, որ Բուշն իսկական նախագահ չէ, նրան գամում է անարգանքի սյունին։

ԲԱՐԲՐԱ ՍԹՐԱՅԶԵՆԴԸ՝ վշտացած, որ օսկարյան արարողության ժամանակ արտահայտվելու առիթ չի ունեցել, մի քանի օր անց իր նախապատրաստած հակապատերազմական խոսքը հրապարակում է մամուլում։

Ապրիլ 2003

ՄԱԴՈՆՆԱՆ հրաժարվում է իր «American Life» նոր տեսահոլովակից հանել այն դրվագը, որտեղ Ջորջ Բուշի վրա նռնակ է նետում, իսկ վերջինս փոխակերպվում է կրակվառիչի։ «Ես դեմ չեմ ոչ Ամերիկային, ոչ էլ Բուշին։ Ես դեմ եմ պատերազմին», մեկնաբանում է նա իր դիրքորոշումը։

Հ. Գ.

ԲՐՈՒՍ ՈՒԻԼԻՍԻ վիճահարույց հայտարարությունը վերջին հարցազրույցներից մեկի ժամանակ. «Իմ կարծիքով, գործընկերներս փոքր-ինչ չափազանցնում են իրենց նշանակությունը ներկա պատմական գործընթացում։ Նրանք զբաղվում են կինոյով, այսինքն՝ վերջին հաշվով, զվարճացնում են մարդկանց։ (Հարկ է այդպես էլ վերաբերվել իրենց)։ Եվ զբաղվել սեփական կինոգործով։ Մենք պետք է հպարտանանք հենց դրանով եւ ոչ թե բարձրագոչ խաղաղական ելույթներով»։

ՀԱՅՈՐԴ ՇԱԲԱԹ՝ ՀԵՌՈՒՍՏԱԷԿՐԱՆՆԵՐԻՆ

ԱՐԺԵ ԴԻՏԵԼ

18 հունիսի, 23.10 Արմեն-Ակոբ

■ **«Շմիդտի մասին»★**։ Ռեժիսոր՝ Ալեքսանդր Փեյն։ Դերերում՝ Ջեք Նիքըլսոն, Քեթի Բեյթս։ ԱՄՆ, 2002։

Թոշակի անցած Շմիդտը փորձում է իր կյանքը վերաիմաստավորել նորովի։

19 հունիսի, 02.00 Հ1

■ **«Պիներո»★**։ Ռեժիսոր՝ Լեոն Իչասո։ Դերերում՝ Բենջամին Բրաթ, Ջանկառլո Էսպոզիտո, Թալիսա Սոտո։ ԱՄՆ, 2002։

Կենսագրական ֆիլմ նյույորքյան բոհեմի վառ դեմքերից մեկի՝ պուերտոռիկոցի բանաստեղծ եւ դերասան Միգել Պիներոյի մասին։

20 հունիսի, 22.25 Հ1

■ **«Կատվի ոսկոր»★★**։ Ռեժիսոր՝ Հենրի Սելիք։ Դերերում՝ Բրենդան Ֆրեյզեր, Բրիջեթ Ֆոնդա, Ջոն Տուրտուրո, Ռոուզ Մաքգոուեն, Վուփի Գոլդբերգ։ ԱՄՆ, 2001։

Կոմիքսի հիման վրա նկարահանված վառվռուն կատակերգություն։

20 հունիսի, 23.15 Կենտրոն

■ **«Չիկագո»★★**։ Ռեժիսոր՝ Ռոբ Մարշալ։ Դերերում՝ Ռենե Զելվեգեր, Քեթրին Զետա Ջոնս, Ռիչարդ Գիր, Քուին Լատիֆա։ ԱՄՆ, 2002։

Բրոդվեյի հռչակավոր մյուզիքլներից մեկի գունեղ էկրանավորումն այս տարի արժանացավ 6 «Օսկարի»։

21 հունիսի, 19.00 Հ1

■ **«Զինվորն ու փիղը»★**։ Ռեժիսոր՝ Դմիտրի Կեսայանց։ Գլխավոր դերում՝ Մհեր Մկրտչյան։ Հայաստան, 1977։

Հայ զինվորը Բեռլինից փիղ է բերում Երեւանի կենդանաբանական այգու համար։

21 հունիսի 24.00 Երեւան

■ **«Էլիզա»★**։ Ռեժիսոր՝ Ժան Բեկեր։ Դերերում՝ Վանեսա Պարադի, Ժերար Դեպարդյո։ Ֆրանսիա, 1994։

Արտահույզ մելոդրամ, որի դեռատի հերոսուհին փնտրում է հորը։

22 հունիսի, 21.50 Հ1

■ **«Ժամեր»★★**։ Ռեժիսոր՝ Սթիվն Դալդրի։ Դերերում՝ Նիկոլ Քիդման, Մերիլ Սթրիփ, Ջուլիան Մուր, Էդ Հարիս։ ԱՄՆ, 2002։

Մայքլ Քանինհեմի գրքի էկրանավորման մեջ անգլիացի մոդեռնիստ կին գրող Վիրջինիա Վուլֆի դերակատարման համար Ն. Քիդմանին վերջերս շնորհվեց «Օսկար»։

ՄՈՍԿՈՎՅԱՆ ԿԻՆՈՓԱՌԱՏՈՆԸ

«Նախանշան է. եթե հունիսի վերջին Նիկիտա Միխալկովին տեսնեք մետաքսե շարֆով, ընտանյոք հանդերձ՝ «Պուշկինսկի» կինոթատրոնի սանդուղքին, ուրեմն կա-չկա՝ Մոսկվայի միջազգային կինոփառատոնն սկսվել է», գրում է «Կինոպարկ» ռուսական հանդեսը։

Հոբելյանական 25-րդ փառատոնը՝ Միխալկովի նախագահությամբ, կբացվի հունիսի 20-ին՝ շարունակվելով մինչեւ հունիսի 29-ը։

Հոբելյանի պատվին փառատոնի ծրագրում տեղ է գտել «Հայտնություններ» վերնագրով հետահայաց ցուցադրություն, ուր ընդգրկվել են այն անվանի դեմքերի ֆիլմերը, որոնք առաջին անգամ մրցանակի են արժանացել Մոսկվայում։ Այդ գործերի շարքում են ֆրանսիացի Արման Գատիի «Փարախը» (1961), հունգարացի Իշտվան Սաբոյի «Հայրը» (1967), լեհ Քշիշտոֆ Կեսլյովսկու «Կինոսիրողը» (1979) եւ այլն։

Մեկ այլ հոբելյանի՝ Սանկտ Պետերբուրգի 300-ամյակին է ձոնված «Սպիտակ գիշերներ» հատուկ ծրագիրը։

Մրցույթին մասնակից կինոնկարների մասին տեղեկությունները սուղ են, բայց մրցույթից դուրս, ավանդաբար, կցուցադրվեն վերջերս աչքի ընկած շատ ֆիլմեր, որոնց թվում են օսկարակիր Մայքլ Մուրի «Բոուլինգ Կոլումբինայի համար» վավերագրական ժապավենը, Կաննի մրցութային ծրագրին մասնակից Լարս ֆոն Թրիերի «Դոգվիլը»՝ Նիկոլ Քիդմանի մասնակցությամբ, 2001-ի սեպտեմբերի 11-ին նվիրված 9 րոպեանոց այն կինոնովելների հավաքածուն, որոնք նկարահանել են ֆրանսիացի Կլոդ Լելուշն ու պարսկուհի Սամիրա Մախմալբաֆը, անգլիացի Քեն Լոուչն ու ամերիկացի Շոն Փենը, գերմանացի Վիմ Վենդերսը եւ ուրիշներ։

Էջը պատրաստեց
ԶԱՎԵՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆԸ

Մարզական

Ռեպորտաժ «Արմավիա» ընկերության աջակցությամբ

Գերազանց ավարտ

Գագիկ Հովհաննիսյանը հաղորդում է Ստամբուլից

Շախմատի եվրոպական առաջնության եզրափակիչ տուրում առաջատարների հանդիպումներում, ինչպես և սպասվում էր, գերազանցում էին ոչ-ոքիները։ Ազմայփարաշվիլին հաշտություն կնքելով իր մոտակա հետապնդողի՝ Գրաֆի հետ, 13 հնարավորից վաստակեց 9,5 միավոր և միանձնյա նվաճեց առաջին մրցանակը։ ՀՀ չեմպիոն Առոնյանը ոչ-ոքի խաղալով Եվրոպայի նախկին չեմպիոն Սուտովսկու հետ, առանց պարտության ավարտեց մրցաշարը և 8,5 միավորով բաժանեց 3-րդ տեղը։ Եվ սա հիանալի արդյունք է։ Հստակորեն կատարեց իր խնդիրն Ասրյանը։ Ոչ-ոքի ավարտելով հանդիպումը Ռուբլևսկու հետ, Կարենը վաստակեց 8 միավոր։ Այս պահին դեռ չեն ավարտվել բոլոր հանդիպումները և արդյունքները չեն ամփոփվել, բայց հավանաբար 8 միավորը պետք է բավարար լինի աշխարհի առաջնության ուղեգիր նվաճելու համար։ Այս առումով պետք է շնորհավորել նաև Լպուտյանին, որը կարևորագույն հաղթանակ տարավ Մճեդլիշվիլու նկատմամբ և նույնպես վաստակեց 8 միավոր։ Ցանկալի արդյունքին շատ մոտ էր Վահանյանը։ Նա սրամիտ խաղով առավելության հասավ Ռոզենտալիսի հետ պարտիայում, բայց մրցակիցը համառ պաշտպանությամբ փրկեց կես միավորը։ Վահանյանը մրցաշարն ավարտեց 7,5 միավորով։ Իսկ ահա, Անաստասյանը գերազանց խաղով հաղթեց Ավրուխին և նույնպես վաստակեց 8 միավոր։ Սարգսյանը հաշտություն կնքեց Բելյավսկու, Մինասյանը՝ Մամեդյարովի հետ։ Կանանց մրցաշարում Դանիելյանը կարևոր հաղթանակ տարավ և ամենայն հավանականությամբ իր համար ապահովեց բաղձալի ուղեգիրը։

Այսպիսով, նախնական հաշվարկներով աշխարհի առաջնությանը մասնակցելու իրավունք են ստացել Հայաստանի 8 ներկայացուցիչներ՝ Հակոբյանը, Առոնյանը, Սարգսյանը, Ասրյանը, Լպուտյանը, Անաստասյանը, Մկրտչյանը, Դանիելյանը։ Անշուշտ, միայն բոլոր հանդիպումների ավարտից հետո կարելի է անդրադառնալ առաջնության արդյունքներին։ Սակայն արդեն այժմ կարելի է նշել, որ Հայաստանի պատվիրակները պատվով ավարտեցին Ստամբուլի մրցաշարը։ Առաջնության վերջնական արդյունքներին կանդրադառնանք «**Ազգի**» հաջորդ համարում։

ԹԵՆԻՍ

Աղասին հոբելյանը նշեց հաղթանակով

Լոնդոնի մրցաշարում Անդրե Աղասին պրոֆեսիոնալ թենիսիստի իր կենսագրությունում 1000-րդ խաղն անցկացրեց։ Նա հոբելյանը հաղթանակով նշեց՝ պարտության մատնելով ավստրալացի Պետեր Լուչակին (7–6, 6–4)։ Աղասու համար հաղթական էր նաև հաջորդ հանդիպումը հոլանդացի Ռիխարդ Կրայչեկի հետ (6–1, 6–2)։ Նրա հաջորդ մրցակիցը քառորդ եզրափակիչում կլինի բելգիացի Քսավյե Մալիսը։

Լոնդոնում հաջող է հանդես գալիս նաև աշխարհի թիվ 1 թենիսիստ Լեյթոն Հյուիթը, որը պարտության մատնեց բելգիացի Դիկ Նորմանին (7–6, 3–6, 6–4)։ Քառորդ եզրափակիչում Հյուիթի մրցակիցը կլինի Սեբաստիան Գրոժանը, որը պարտության էր մատնել Թոդ Ռեյդին (6–1, 6–4)։ Քառորդ եզրափակիչի մյուս երկու զույգերը կազմել են Էնտոնի Դյուպյուին և Թիմ Հենմանը, Թեյլոր Դենտն ու Էնդի Ռոդիկը։

Մրցապարեզում «Արմենտելի» մարզիկներն են

Երկու ամիս տևեց «Արմենտել» ընկերության ֆուտզալի ամենամյա մրցաշարը։ Մրցապայքարին մասնակցեցին ընկերության թիմերը, որոնք համալրված էին տարբեր ստորաբաժանումներում ընդգրկված աշխատակիցներով։ Մրցաշարը նախապատրաստական փուլ էր 2003 թ. ամռանը կայանալիք «Արմենտելի» գավաթի ներքին խաղարկության համար։

Մարզական ջերմ մթնոլորտում ընթացած մրցաշարի հաղթող ճանաչվեց Դիլիջանի համանուն թիմը, որը եզրափակիչում թեժ պայքարում երեք գնդակի տարբերությամբ առավելության հասավ Երևանի «Աջափնյակ» թիմի նկատմամբ (8–5)։

Երրորդ տեղը զբաղեցրեց Վանաձորի համանուն թիմը, որը 6–2 հաշվով հաղթեց «Տրանսմիսիա» թիմին։

Արդեն մեկնարկել է «Արմենտելի» սեղանի թենիսի ամենամյա մրցաշարը, որին մասնակցում են ընկերության ստորաբաժանումներում աշխատող 88 աշխատակիցներ։ Մրցաշարը կավարտվի օգոստոսի 10-ին։

16-ամյա պատանու ռեկորդը

«Միկայի» հետ առաջնության վերջին խաղում փոխարինման դուրս գալով, «Փյունիկի» 16-ամյա հարձակվող Էդգար Մանուչարյանը 2 անգամ գրավեց մրցակցի դարպասը՝ ամրապնդելով թիմի հաղթանակը։ Ընթացիկ առաջնությունում Էդգարն իր գոլերի թիվը հասցրեց 4-ի՝ սահմանելով յուրօրինակ ռեկորդ։ Մինչ այդ, երկրի առաջնություններում 16 տարեկանում առավելագույն քանակի գոլեր էր խփել Ռոմիկ Խաչատրյանը։ Նա 1994 թ. Էջմիածնի ԲՄԱ «Արայի» թիմի կազմում դարձել էր 2 գոլի հեղինակ։ Եվ ահա, Էդգարն արդեն այժմ գերազանցեց ռեկորդային այդ ցուցանիշը, որը, համոզված ենք, մինչև առաջնության ավարտը կաճի։

Էդգարը «Փյունիկի» հիմնական կազմում հայտնվեց դեռևս անցյալ մրցաշրջանում։ 15-ամյա պատանին այդ տարի խփեց 2 գնդակ։ Այդ տարիքում ՀՀ առաջնություններում ոչ մեկին չէր հաջողվել գոլ խփել։ Այնպես որ, Էդգարին են այժմ պատկանում տարիքային 2 ռեկորդները։ Պատանի ֆուտբոլիստն իրոք օժտված է ռմբարկուի հրաշալի հատկանիշներով։ Դեռևս պատանեկան թիմերում հանդես գալիս նա աչքի էր ընկնում բարձր արդյունավետությամբ։ Այսօր պատանի Էդգարն առանձին դրվագներում հասուն ֆուտբոլիստին հատուկ հատկանիշներ է դրսևորում, աչքի է ընկնում վարպետ խաղով։ Անկասկած, Էդգարին ֆուտբոլային մեծ ապագա է սպասվում։

Իսկ ինչպիսի՞ն են ռեկորդային ցուցանիշները տարբեր տարիքների համար։ Ֆուտբոլասերները դրանց կարող են ծանոթանալ ստորև բերված աղյուսակից։ Ռեկորդների մեծ մասը գրանցվել է ՀՀ անդրանիկ առաջնությունում և մինչ օրս մնացել է անգերազանցելի։ Պատճառն առաջնությանը մասնակցած 24 թիմերի խաղամակարդակների զգալի տարբերությունն էր, որի արդյունքում բարձր էր առաջնության արդյունավետությունը։ Դրան նպաստեց նաև անցկացված խաղերի մեծ քանակը (34)։

Տարիքը	Ֆուտբոլիստը	Ակումբը	Գոլերի քանակը	Թվ.
15	Էդգար Մանուչարյան	«Փյունիկ»	2	2002
16	Էդգար Մանուչարյան	«Փյունիկ»	4	2003
17	Արամ Ոսկանյան	«Մալաթիա»	11	1992
18	Արթուր Քոչարյան	«Մալաթիա»	23	1992
19	Պետիկ Գևորգյան	«Քասախ»	23	1992
20	Արա Հակոբյան	«Արաքս»	21	2000
21	Արսեն Ավետիսյան	ՀՄԸՄ	39	1994
22	Մկրտիչ Հովհաննիսյան	«Կանազ»	23	1992
	Անուշավան Փահլևանյան	«Ցեմենտ»	23	1994
23	Արման Քարամյան	«Փյունիկ»	36	2002
24	Կարեն Մարկոսյան	«Արարատ»	29	1992
25	Գեղամ Հովհաննիսյան	«Վան»	28	1992
26	Գեղամ Հովհաննիսյան	ՀՄԸՄ	26	1993
27	Անդրանիկ Հովսեփյան	«Բանանց»	26	1993
28	Աշոտ Բարսեղյան	«Բանանց»	34	1992
29	Էդուարդ Վերանյան	«Կիլիկիա»	26	1992
		«Սյունիք»		
30	Սարգիս Կարապետյան	«Շիրակ»	12	1993
	Սարգիս Նազարյան	«Զվարթնոց»	12	2001
31	Սերգեյ Հայրբաբամյան	«Կիլիկիա»	28	1992
		«Իմպուլս»		
32	Հովհաննես Թումբարյան	«Ցեմենտ»	24	1993
33	Սամվել Նիկոլյան	«Շիրակ»	11	1997
34	Ռաֆայել Հակոբյան	«Իմպուլս»	29	1992
35	Գուրգեն Միքայելյան	«Նիգ»	12	1992
	Հովհաննես Թումբարյան	«Ցեմենտ»	12	1996
36	Սամվել Նիկոլյան	«Միկա»	15	2000
37	Խորեն Հովհաննիսյան	ՀՄԸՄ	17	1992
38	Խորեն Հովհաննիսյան	ՀՄԸՄ	5	1993
39	Սամվել Ավագյան	«Իմպուլս»	3	1993
40	Ռոբերտ Հարությունյան	«Կանազ»	6	1992
41	Նազար Պետրոսյան	«Կոտայք»	1	1992
	Էդուարդ Հարությունյան	«Կոտայք»	1	1992
	Էդիկ Ասոյան	«Նաիրի»	1	1992
	Ռոբերտ Հարությունյան	«Կանազ»	1	1993
42	Ռոբերտ Հարությունյան	«Կանազ»	1	1994

Ռյուշտյուն ցանկանում է խաղալ «Բարսելոնում»

Թուրքիայի հավաքականի դարպասապահ Ռեքբեր Ռյուշտյուն հավանաբար շուտով պայմանագիր կնքի «Բարսելոնի» հետ։ Նա մտադիր է հեռանալ «Ֆեներբահչեից»։ 30-ամյա դարպասապահը, որն աշխարհի առաջնության բրոնզե մեդալակիր է, առայժմ բանավոր համաձայնության է եկել «Բարսելոնի» նախագահի պաշտոնի հավակնորդներից մեկի՝ Խուան Լապորտայի հետ։ Ռյուշտյուն հույս ունի, որ եթե նույնիսկ Լապորտան չընտրվի, այնուամենայնիվ, ինքը կմեկնի Բարսելոն։ 1994 թ. «Ֆեներբահչեում» հանդես եկող դարպասապահը մտադիր է քառամյա պայմանագիր կնքել իսպանական ակումբի հետ։

Զոլան մնում է «Չելսիում»

«Չելսիի» հարձակվող Ջանֆրանկո Զոլան մեկ տարով երկարաձգել է պայմանագիրն անգլիական ակումբի հետ։ 36-ամյա ֆուտբոլիստն ակումբի ղեկավարությանը սպառնացել էր, որ նոր պայմանագիր չառաջարկելու դեպքում կհեռանա թիմից։ Զոլան հրավերներ էր ստացել իտալական մի քանի ակումբներից, ինչպես նաև Քաբարի «Ալ Քաբար» թիմից։ Ակումբի ղեկավարությունն առայժմ չի ցանկանում հրաժարվել իր վետերանի ծառայություններից, ուստի նրա հետ պայմանագիր կնքեց։ Բացի այդ էլ, թիմը հանդես է գալու չեմպիոնների լիգայում և Զոլայի կարիքն այդ հանդիպումներում կզգացվի։

Լյուիսը ձեռնոց է նետում Կլիչկոյին

Ուկրաինացի ծանր քաշային պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտիկ Վիտալի Կլիչկոն վերջապես հասավ նպատակին։ Բռնցքամարտի համաշխարհային խորհրդի վարկածով աշխարհի չեմպիոն բրիտանացի Լեննոքս Լյուիսը համաձայնել է մենամարտել Վիտալի Կլիչկոյի հետ։ Հունիսի 11-ին երկու բռնցքամարտիկները պայմանագիր են ստորագրել հունիսի 21-ին Լոս Անջելեսում մենամարտելու վերաբերյալ։ Պայմանագրի ստորագրումից հետո Լյուիսը հայտարարել է, որ մենամարտը չի շարունակվի մինչև վերջ։ Լյուիսը կաշխատի մրցակցին ցուցադրել իր ողջ կարողությունները և կապացուցի, որ հանձին իրեն Կլիչկոն գործ ունի աշխարհի բարձրակարգ չեմպիոնի հետ։ Լյուիսի մարզիչ Էմանուել Ստյուարտը նշել է, որ մտադիր է մարզումների համար հրավիրել երկու բարձրահասակ բռնցքամարտիկների։ Վիտալի Կլիչկոն գոհունակություն է հայտնել, որ վերջապես իրականացավ երազանքը։ Իսկ նրա մարզիչ Ֆրից Զդունեկը նշել է, որ եթե Լյուիսը պատրաստվում է իր սանին նոկաուտի ենթարկել 5-րդ ռաունդում, ապա Կլիչկոն ստիպված կլինի դա անել 4-րդում։ Նշենք, որ պրոֆեսիոնալ ռինգում ուկրաինացի բռնցքամարտիկն անցկացրած 33 մենամարտերից միայն բռնցքամարտի միջազգային ֆեդերացիայի վարկածով աշխարհի ներկայիս չեմպիոն Կրիս Բերդին է պարտվել։

Հիշեցնենք, որ ըստ նախնական պայմանավորվածության, հունիսի 21-ին Լյուիսը պետք է մենամարտեր կանադացի Կիրկ Ջոնսոնի հետ, իսկ նրանց մենամարտից առաջ նույն ռինգում պիտի մենամարտեին Կլիչկոն ու Սեդրիկ Բոուվելը։ Սակայն Ջոնսոնը վնասվածք է ստացել և նվազագույնը մեկ ամիս չի կարող մարզվել։ Նրա մենեջերն առաջարկել է Լյուիսի հետ մենամարտը հետաձգել մինչև օգոստոս կամ սեպտեմբեր։ Լյուիսի կարծիքով, Կլիչկոյի հետ մենամարտը կհետաքրքրի մարզասերներին։ Իսկ այդ հանդիպումից հետո Լյուիսը պատրաստ է ռինգ դուրս գալ մենամարտելու Ռոյ Ջոնսի հետ, եթե, իհարկե, վերջինս համաձայնի։ Բնականաբար, Կլիչկոյի մենամարտը Բոուվելի հետ չի կայանա։

Ինչ վերաբերում է Լյուիս-Ջոնս մենամարտի անցկացմանը, ապա Ռոյի մենեջերը հայտնել է, որ պատրաստ են հանդիպմանը։ Սակայն մինչ այդ Ջոնսը պետք է մենամարտի Էվանդեր Հոլիֆիլդի հետ, որը նախատեսված է աշնանը։ Եթե ինչ-որ պատճառով հանդիպումը չկայանա, ապա Ջոնսը կսկսի բանակցել Լյուիսի հետ։ Այդ մենամարտը հսկայական հետաքրքրություն է ներկայացնում։ Հիշեցնենք, որ Ջոնսն իրականում միջին քաշային է, սակայն մենամարտում է և ծանր, և գերծանր քաշայինների հետ։ Ի դեպ, Ռոյը հայտարարել է, որ պատրաստ է հաղթել նաև Թայսոնին։

ԲԿՄԱ-ի հաղթարշավը կանգնեցվեց

Ֆուտբոլի Ռուսաստանի առաջնության 12-րդ տուրում «Շիննիկին» հաջողվեց կանգնեցնել ԲԿՄԱ-ի հաղթարշավը։ Մոսկվայում յարոսլավցի ֆուտբոլիստները ոչ-ոքի (2–2) ավարտեցին հանդիպումն առաջատարի հետ, ընդ որում առաջին խաղակեսից հետո խաղը շահում էին 2–0 հաշվով։ Առաջատարների խմբում ընդգրկված «Ռոստովի» և «Դինամոյի» մրցավեճում ևս գրանցվեց ոչ-ոքի (1–1)։ Տուրի կենտրոնական խաղում «Սպարտակը» 2–1 հաշվով հաղթեց «Լոկոմոտիվին»։ Կարելի է առանձնացնել «Սատուրնի» խոշոր հաշվով հաղթանակը «Ռոտորի» նկատմամբ (4–1)։ Այդ խաղում Մեդվեդևը «հեթ-տրիկի» հեղինակ դարձավ։ Մյուս հանդիպումների արդյունքներն են. «Տորպեդո-Մետալուրգ»–«Տորպեդո»՝ 0–0, «Սպարտակ-Ալանիա»–«Զենիթ»՝ 0–2, «Չեռնոմորեց»–«Ռուբին»՝ 1–0, «Կռիլյա սովետով»– «Ուրալան»՝ 0–0։

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. ԲԿՄԱ	12	9	2	1	23–10	29
2. Սատուրն	12	6	4	2	19–11	22
3. Դինամո	12	6	3	3	24–12	21
4. Զենիթ	12	5	3	4	10–15	18
5. Ռոստով	12	4	6	2	12–11	18
6. Կռ. սովետով	12	4	5	3	16–10	17
7. Տորպեդո	12	4	4	4	14–14	16
8. Ռուբին	12	4	4	4	12–12	16
9. Լոկոմոտիվ	12	4	3	5	15–17	15
10. Չեռնոմորեց	12	3	6	3	13–14	15
11. Շիննիկ	12	2	8	2	15–13	14
12. Ռոտոր	12	3	4	5	14–17	13
13. Սպարտակ	12	3	4	5	14–17	13
14. Սպ.–Ալանիա	12	4	0	8	9–23	12
15. Տորպ.–Մետալուրգ	12	2	4	6	10–11	10
16. Ուրալան	12	1	4	7	5–18	7

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱ ԱՅՍՕՐ

Գերմանա-հայկական արդի կապերը` կոնֆերանսի ամբիոնից

Այսօր` հունիսի 14-ին Մագդեբուրգում կկայանա Գերմանահայկական ընկերության (ԳՀԸ) հրավիրած մեկօրյա կոնֆերանսը, որ կրում է «Դեմ-հանդիման ծանոթացումներ. գերմանահայկական կապերն այսօր» վերնագիրը: Քաղաքականության, տնտեսության, մշակույթի, գիտության ոլորտներին անդրադարձող համապարփակ զեկուցումների նպատակն է առկա աշխատանքն ամբողջացնելու հետ բարձրաձայնել քննադատելի երեւույթները:

ԳՀԸ-ի, այնուհետ Սաքսոնիա-Անհալթ երկրամասի մշակույթի նախարարության պետքարտուղար Վոլֆգանգ Բյոհմի ողջույնի խոսքին կհետեւի «Գերմանիան եւ Հայաստանը Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության կովկասյան քաղաքականության կոնտեքստում» զեկուցումը, որ հանրությանը կներկայացնի նախկին պառլամենտական, դոկ. Դիտրիխ Շտեբլինգը: «Ակնարկ` Ֆրիդրիխ Էբերտ հիմնադրամի գործունեությանը Հայաստանում» վերնագրով բանախոսությամբ հանդես կգա Բեռլինի համանուն հաստատության Հարավային Կովկասում եւ Կենտրոնական Ասիայում ծրագրային նախագծերի ներկայացուցիչ Գյունթեր Ֆիխթները: Հետմիջօրեին կարդացվելիք «Արեւելյան հանձնաժողովը եւ գերմանա-հայկական տնտեսական կապերը» վերնագրով առաջին ելույթի հեղինակը Բեռլինի գերմանական տնտեսության արեւելյան հանձնաժողովի ներկայացուցիչ դոկ. Մարտին Հոֆմանն է: «Բիզնես ֆորումը որպես գերմանա-հայկական տնտեսական կապերի կատալիզատոր» թեմայով կզեկուցի Բեռլինում ՀՀ դեսպան Կարինե Ղազինյանը: «Գերմանա-հայկական գիտամշակութային արդի կապերը. իրադրություն եւ առաջադրանք» թեման կներկայացնի Հալլե-Վիթթենբերգի Մարտին Լյութեր համալսարանի դոկ., պրոֆ. Հերման Գոլցը, որը ղեկավարում է Յոհաննես Լեփսիուսի արխիվը, ինչպես նաեւ տնօրինում «Լոյկորեա» հիմնադրամի «Մեսրոպ» հայագիտական ուսումնասիրությունների կենտրոնը: Կոնֆերանսի վերջին բանախոսը Մյունխենի Գերթներպլաց պետական թատրոնի դրամատուրգ, մամլո քարտուղար Կոնրադ Քուհն է, ելույթի թեման` «Ժամանակակից հայ երաժշտությունը Գերմանիայում. երգահան Ավետ Տերտերյանը»:

Կոնֆերանսին մեր առավել ուշադիր հայացքն` առաջիկայում:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Գերմանիա

ԼՂՀ-ում ավանդների փոխհատուցումը շարունակվում է

ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի հրամանագրով 1993 թվականից արժեզրկված ավանդներ կփոխհատուցվեն նաեւ նոր տարիքային խմբերի:

Հրամանագրով համաձայնված է կառավարության` 2003 թ. պետբյուջեի վերաբերյալ ԼՂՀ օրենքով նախատեսված գումարների շրջանակներում ավանդների նախնական փոխհատուցումն իրականացնել մինչեւ 1938 թ. ծնվածների համար:

Փոխհատուցումը վերաբերում է ԼՂՀ այն քաղաքացիներին, ովքեր 1993 թվականից արժեզրկված ավանդներ ունեն «Արցախբանկ» ՓԲԸ-ում: Արդեն հինգերորդ փուլն իրականացվող այս միջոցառումը նախատեսում է ոչ թե ավանդների լրիվ, այլ` մասնակի փոխհատուցում. 1000 խորհրդային ռուբլուն` 25.000 դրամ համամասնությամբ:

Մեր տվյալներով, փոխհատուցման գումարների բաշխումը դեռեւս չի սկսվել: Ակնկալվում է, որ ավանդատուները դրամ կարող են ստանալ մոտ ժամանակներս:

Կ. ՂԱՐԻԲՅԱՆ
Ստեփանակերտ

529353

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Պարապում եմ անգլերեն առանց տարիքային սահմանափակման, ինչպես նաեւ կատարում եմ թարգմանություններ անգլերենից հայերեն եւ հակառակը: Զանգահարել` 230786, Հասմիկ:
- Կատարում եմ տնային մաքրություն, ինչպես նաեւ կարում եմ վերմակ եւ ներքնակ: Հեռ.` 230786, Հռիփսիմե:
- Էրեբունի թանգարանը փնտրում է հովանավոր կիրառական արվեստի եւ ժանյակագործության (Վասպուրականի) խմբակների համար: Հեռ.` 523202, 572797:
- Պահանջվում են ավտոլվացողներ, ավտոէլեկտրիկներ: Աշխատավայրը գտնվում է «Նաիրի» կինոթատրոնի մոտ: Զանգահարել 562029 հեռախոսահամարով, կամ այցելել ք. Երեւան, Գ. Քոչարի 21:
- Էժան վաճառվում է ռումինական հյուրասենյակի կահույք պաս` իր փափուկ կահույքով, նաեւ սառնարան: Հեռ.` 65-68-37:
- Վաճառվում է «Իկարուս» մակնիշի ավտոբուս 1985 թ. արտադրության, արտակարգ վիճակում, նոր վերանորոգված, շարժիչը` «КРАЗ»-ի լավ վիճակում, գույնը` կարմիր, սրահն ամբողջովին նոր: Գինը` 5000 ամերիկյան դոլար: Հեռ.` (041) 21 607, Հովիկ:
- Էժան վաճառվում են օգտագործված ռումինական մահճակալ, հարավսլավական սոֆա: Հեռ.` 26-01-80, 22-89-01:
- Տրվում է վարձով 1,5 սեն. բնակարան փոքր կենտրոնում 10/5: Հեռ.` 62-58-35:
- Կորել է Դավթյան Յանեկ Սամվելի «Մյուղ» իրավաբանական ինստիտուտի դիպլոմը:
- Կգնեմ հղի քարտ: Հեռ.` (09) 423833:
- Երեւանի հ. 23 ավագ դպրոցը (նախկին պրոֆտեխուսումնարանը) կատարում է ընդունելություն` ավտոնորոգողի, կահույքագործի, բժշկական, կենցաղային էլեկտրական եւ էլեկտրոնային սարքավորումների սպասարկողի եւ վերանորոգողի մասնագիտությունների գծով: Շրջանավարտները ստանում են միջնակարգ կրթություն, համապատասխան որակավորում: Ցանկացողները նաեւ «B.C» կարգի ավտովարորդի վկայական են ստանում: Հասցեն` Էրեբունի զանգված, Ավանեսովի 1: Հեռախոս` 47-17-31
- Վաճառվում է ամառանոց Արայի լեռան լանջին, Երեւանից 50 կմ հեռավորությամբ: Ամառանոցը երկհարկանի շինություն է, ավտոտնակով, 1000 քմ հողատարածքով, ունի 120 հատ ծառ: Գինը` 5000 դոլար: Հեռ.` 25-00-96, Հունան:
- Վաճառվում է 3 սենյականոց բնակարան շամպայն գինիների գործարանի մոտ, 16-րդ հարկի 4-րդ հարկում, արեւկող, ընդ. մակերեսը` 80 քմ, բնակելին` 44 քմ, ունի երկու տնտեսական պատշգամբ: Գինը` 11.500 ԱՄՆ դոլար: Հեռ.` 45 22 79:
- Վաճառվում է բջջային հեռախոս «Ալկատել-525», փոխվող պանելով, գինը` 190 դոլար: Հեռ.` 45 22 79:

ԱՃՈՒՐԴ

Երեւանի թիվ 9 ավագ դպրոցը դասական աճուրդով վաճառում է հնամաշ գրամեքենաներ եւ հաստոցներ: Հայտերի համար դիմել Թբիլիսյան 3/1:
Հեռ.` 28-57-82

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հունիսի 23-ին, «Լենդբանկ» ՓԲԸ-ում` ք. Երեւան, Եր. Քոչարի 8 հասցեում, բաց սակարկությունների միջոցով վաճառվելու է բանկի սեփականությունը հանդիսացող ԳԱԶ 3110 ավտոմեքենան, որի համար մեկնարկային գին է սահմանվում 2000 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամը եւ «Լենդբանկ» ՓԲԸ-ում գրավադրված մեքենասարքավորումները` 8120 (ութ հազար հարյուր քսան) ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ մեկնարկային գնով:

Սակարկություններին մասնակցող անձինք մինչեւ ս. թ. հունիսի 19-ը պետք է «Լենդբանկ» ՓԲԸ-ում որպես նախավճար վճարեն վերը նշված մեկնարկային գների 5 տոկոսը:

Սակարկություններն անցկացվելու են դասական եղանակով: Գնորդի սակարկությանը մասնակցելուց հրաժարվելու ժամկետը սահմանել 3 օր:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ջինիշյան Հիշատակի Հիմնադրամը հայտարարում է 4 գրքերի տպագրման մրցույթ:

Մրցույթի պայմաններին ծանոթանալու համար դիմել ՋՀՀ գրասենյակ 2003թ. հունիսի 16- 20-ը ամեն օր, ժամը 15:00-17:00, հետեւյալ հասցեով`
ք.Երեւան, Աբովյան փ 34, բն 5
հեռ. 54-44-17, 54-44-18

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԻՐԱՆ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԱՌԵՎՏՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԸ

Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանատան հովանավորությամբ **հունիսի 13-20-ը** Կարեն Դեմիրճյանի անվան մարզահամերգային համալիրում կազմակերպում է Հայաստանի Հանրապետությունում Իրանի Իսլամական Հանրապետության **8-րդ ցուցահանդեսը, որը նվիրված է շինանյութերի եւ քաղաքաշինության սարքավորումների ցուցադրմանը:**

*Բացումը **հունիսի 13-ին, ժամը 17.00-ին**` հրավիրատոմսերով: Հաջորդ օրերին` 11.00-18.00:*

UNDP

ՄԱԶԾ-ի հայաստանյան գրասենյակը հայտարարում է մրցույթ գրասենյակին պատկանող տարածքի վերանորոգման համար:

Բոլոր շահագրգիռ շինարարական կազմակերպությունները կարող են դիմել ՄԱԶԾ-ի գրասենյակ:

Հասցեն` Երեւան, Կառլ Լիբկնեխտի 14

Հեռ.` 566073

Փաստաթղթերը ստանալու համար դիմել հունիսի 17-ից սկսած ամեն օր ժամը 11:00-18:00:

OPEN SOCIETY INSTITUTE ASSISTANCE FOUNDATION-ARMENIA

The Central European University Center for Policy Studies (CPS) is calling for proposals for its year 2004 International Policy Fellowships (IPF) program, which is affiliated with the CPS and the Open Society Institute-Budapest. The CPS International Policy Fellowships are intended to support the analytical policy research of open society leaders and to provide these Fellows with professional policy training. The Fellows are intended to conduct research in the following areas: Administrative Remedies; Church-State Relations: Regulation, Establishment and Discrimination; Corruption in Revenue Collection and Budget Expenditure; Cultural Policies and Cultural Heritage; Diversity and Transparency in Education; Electoral Reforms, Minority Representation, and Democratic Accountability; Equal Opportunity Policies: Putting Equality Into Practice; Effective Policies for Addressing Environmental Liabilities; Information Policy; Land Reform; Scaling Up Microfinance to Increase Access to Financial Services; Migration and Citizenship Policy; Public Health; The Policy Process and Policymaking Environment.

All initial queries must be entered online via the internet directly into the IPF application database found at http://www.osi.hu/ipf. Those who have no possibility to access the Internet should send an e-mail to fellows@osi.hu or call the IPF offices at (36 1) 327-3863. All applications must be submitted online at http://www.osi.hu/ipf by August 1, 2003

Պատրաստվում եք ճամփորդությա՞ն
Չմոռանաք վերցնել...

Անձնագիր

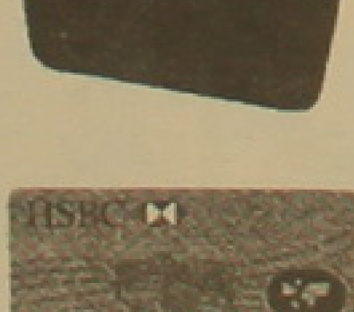

Ճամպրուկ

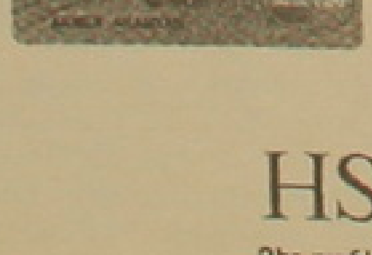

HSBC Բանկի Կրեդիտ քարտ

HSBC
Ձեր բանկն ամբողջ աշխարհում

Էյչ-Էս-Բի-Սի Բանկ Հայաստան ՓԲԸ, 2003

«Կերամիկա» ՍՊ ընկերությունն աշխատանքի է հրավիրում բարձրագույն կրթությամբ, 30-50 տարեկան ջերմոտեխնիկ-նախագծողների: Աշխատանքային փորձը պարտադիր է: Հեռ. 61-04-51:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Արմենիա» հյուրանոցային համալիր ՓԲԸ հայտարարում է մրցույթ` հյուրանոցային համալիրի վերելակների, կաթսայատան, սառնարանային, օդափոխման համակարգերի տեխնիկական սպասարկման համար:

Ընկերությունների կողմից ներկայացվող առաջարկները պետք է ներկայացվեն գրավոր` փակ ծրարում եւ պետք է հասցեագրված լինեն հյուրանոցային համալիրի գլխավոր ինժեներին:

Առաջարկություններն ընդունվում են մինչեւ հուլիսի 30-ը: Հարցերի դեպքում խնդրում ենք զանգահարել 59-90-60:

«ԱՐՄԵՆԻԱ» ՀՅՈՒՐԱՆՈՑԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼԻՐ ՓԲԸ

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69150. Տպաքանակը` 3000 Ստորագրված է տպագրության` 13. 6. 2003 Գինը` 100 դրամ